Meander

2 - 2014

12de jaargang nr. 2 april-mei-juni 2014

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

INHOUD EN COLOFON

- 3 Beste natuurvrienden
- 4 Hoe is het nog met … Parkbos-Uilenbroek
- 7 Uitkijken naar de platbuik
- 8 Van ‘bushcraft’ tot grote weerschijnvlinder
- 12 Tips vogels kijken
- 13 Vogelwaarnemingen dec. 2013 – feb. 2014
- 15 ‘Leve de nieuwe wildernis’?
- 18 Familiehappening - Tijd voor Biodiversiteit
- 19 Kalender
- 23 Schauvliegvissen
- 24 Natuurpunt-ticket op Dranouter 2014
- 25 Het Burreken breidt uit met 2 hectare
- 26 De Mediawatcher
- 28 Waterlanders: prestigieus project in Herzele
- 29 Cursus natuurgids
- 30 Verdwijnt de vuursalamander?
- 31 My kingdom for a panda…
- 32 Ingebroken in de natuur: meld overtredingen
- 34 ‘De Nieuwe Wildernis’
- 36 En nog Oostvaardersplassen
- 36 De lange weg van je tijdschrift
- 38 Boekbesprekingen
- 39 We delen in de rouw van...

inhoud

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Natuurinbreuken? Bel: 09/276.20.00 of natuurinspectie.ovl.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven.
T.: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap

Je wordt lid door 24 euro te storten op rek: BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67 te 9800 Deinze, 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055/60.45.21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte (alleen Olsene en Machelen) en Zwalm.

http://vlaamseardennenplus.be

Contactpersonen

Regio: Vlaamse Ardennen *plus*
• Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
• Peter Breyne 09/384.73.08
peter.breyne@inbo.be

Websites en Flits

dominiek.decleyre@gmail.com
http://www.facebook.com/np.vaplus
http://vlaamseardennenplus.be
http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs

Afdelingen

• Deinze *plus*
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Groot Zingem
Eddy Van Den Abeele
09/384.43.54
ed.vandenabeele@skynet.be
• Herzele
Mieke Denneguin
0473/95.74.02
Mieke.Dennequin@electrabel.com
• Oudenaarde *plus*
Alexander Van Braeckel
0473/854562
alexander.tine@telenet.be
• Ronse
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Schelde-Leie
Jacques Vanheuverswyn 09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@telenet.be
• Sint-Lievens-Houtem
Erwin Declercq 09/282.06.70
erwin.declercq@hubkaho.be
• Vlaamse Ardennen
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Zwalmvallei
Chris Nuyens
chris_nuyens@telenet.be

Kernen

• Rondom Burreken
Filip Hebbrecht 055/49.55.63
filip.hebbrecht@telenet.be
• Werkgroep Bos t’Ename
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be

Werkgroepen

• Invertebraten (Lampyris)
Gerda Achtergaele 055/60.35.09
g.achtergaele@telenet.be
• Paddenstoelen
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Planten
Henk Coudenys
coudenys.henk@belgacom.net
• Vogels
Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
• Zoogdieren
Dirk Criel
dirkcriel@skynet.be

Limoniet

• Jo Packet 0499/59.32.57
jo.leenpacket@gmail.com

Reservaten met projectnummer

Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 40 euro en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met vermelding van het projectnummer:

• Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
• Bois Joly 6625
Patrick Alexander
patrick.alexander@scarlet.be
• Bos t’Ename-Volkegembos 6121
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
• Bovenlopen Zwalm 6142
Heidi Demolder 055/42.16.45
heidi.demolder@inbo.be
• Burreken 6602
Dirk Criel
dirkcriel@skynet.be
• Dikkelvenne
Jacques Vanheuverswyn
09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@telenet.be
• Duivenbos 6632
De Neve Johan 054/50.18.59
natuur.herzele@scarlet.be
• Feelbos-Kalkoven 6185
Lucien Vanden Daele
055/38.70.54
• Grootmeers 6650
André Vandecapelle
0498/45.93.42
andre.vandecapelle@skynet.be
• Heurnemeersen 6063
Gerard Mornie
gerard.mornie@pandora.be
• Kordaelbos 6605
Lieven Kinds 09/383.71.39
lieven.kinds@scarlet.be
• Langemeersen 6076
Alexander Van Braeckel
0473/85.45.62
alexander.tine@telenet.be
• Leiemeersen van Astene en Bachte 6109
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Maarkebeekvallei 6670
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Middenloop Zwalm 6160
Chris Nuyens
chris_nuyens@telenet.be
• Munkbosbeekvallei 6151
Laurent Flostroy 0498/67.71.09
laurent.flostroy@pandora.be
• Nukerkebos-Bosheide 6641
Guy Cammaert
karien.maes@pandora.be
• Paddenbroek
Thijs Lietaer 0473/58.17.14
thijs.lietaer@telenet.be
• Parkbos-Uilenbroek 6136
Dominiek Decleyre
dominiek.decleyre@gmail.com
• Perlinkbeekvallei 6204
Gert Govaerts 09/324.50.51
gert.govaerts@telenet.be
• Pyreneeën-Tombele 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Rooigembeekvallei 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
• Vuilbroek 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Wijmier 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Vallei van de Zeverenbeek 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be

Meander

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*. **Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot (zie ook onder ‘lidmaatschap’).**

Redactie

• Jo Buysse 09/385.52.89
jozef.buysse@scarlet.be
• Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
• Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be

Kalenderverantwoordelijke

Filip Keirse 055/38.78.83
filip.keirse@skynet.be

Verzending Meander

Arsène en Yvette Benoot
09/386.38.95;
arsene.benoot@skynet.be.

Kaftfoto: vrouwtje platbuik door Lucien Vanden Daele

Lay-out: Jo Buysse.

Oplage: 3000.

Druk: Drukkerij ‘Druk in de Weer’, Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Beste natuurvrienden

Eddy Van Den Abeele

Het is ondertussen al jaren (zo iets van 25-30 jaar) geleden dat ik vanachter het stuur van mijn auto een vogel zag bidden. Ik wist dat het een roofvogel moest zijn, maar verder dan dat reikte mijn kennis niet. Ik stopte langs de kant van de weg om hem wat beter te kunnen bekijken, maar die vogel vloog uiteraard onmiddellijk weg en ik bleef gefrustreerd achter omdat ik niet wist wat voor één dat dan wel mocht geweest zijn.

Enige tijd later zag ik in het gemeentelijk infoblad een aankondiging staan van een wandeling in de Zingemse Scheldemeersen o.l.v. een gids. Aangezien ik die namiddag toch niets anders te doen had, ging ik mee. Die wandeling is een openbaring geworden. Ik dacht dat ik de Scheldemeersen kende, maar niets was minder waar. Ik heb die namiddag vogelnamen horen noemen waarvan ik voordien nooit had gehoord. Mijn bewondering voor groene jongens (en meisjes) is die namiddag enorm gegroeid. Eén geluidje, één vliegbeeld, één silhouet en de vogelkijkers konden een naam op het geziene of gehoorde plakken. Ik had zoiets van: “waauw”. De volgende stap was dan zelf een (goedkope) verrekijker kopen, op regelmatige basis deelnemen aan wandelingen en veel zelf op ontdekking gaan. En van de ene verbazing in de andere vallen. En hoe naïef het nu allemaal mag klinken, het was bijzonder leuk. Nooit vergeet ik mijn eerste ontmoeting met een fel blauw en rood gekleurd vogeltje. IJsvogel, zo leerde mijn vogelgids mij. Natuurpunt heeft in ieder geval mijn wereld veel groter gemaakt en ik denk dat ik lang niet de enige ben die dat kan zeggen. Ik hoop maar dat ik voor de vereniging ook iets kan terugdoen.

Van uit die bewondering en verwondering groeide ook het geloof in de noodzaak om dat alles te beschermen en te behouden. Dat besef resulteerde uiteindelijk in het meewerken aan het beheer van natuurreservaat Grootmeers hier in Zingem. En ik ben niet de enige, want op het ogenblik dat ik lid werd bestond er reeds een afdeling met een lange en rijke geschiedenis die reeds veel verwezenlijkt had. Met dank aan die mensen. Het werk is natuurlijk niet af en zal ook nooit af zijn. Maar we hebben ondertussen toch maar voor natuur en milieu een mooi draagvlak gecreëerd. ‘De Groenen’ zijn mensen die geloven dat een betere wereld mogelijk is en dan ook de hand aan de ploeg slaan i.p.v. vanop de zijlijn kritiek te geven. Lid zijn van Natuurpunt (en ook van andere verenigingen) is een zeer goede dam tegen de verzuring en de onverschilligheid die beide toch een beetje kenmerken zijn van de huidige maatschappij.

BIO SHOP®

De Zonnebloem

Al meer dan 25 jaar vind je bij ons
alles voor een gezonde levenswijze

Het grootste gamma biologische voeding in de streek
massa’s alternatieve en fair trade geschenkartikelen

Steeds 10 % korting voor NP-leden
op het ruimste aanbod natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

Hoe zou het nog zijn met … Parkbos-Uilenbroek

Dominiek Decleyre

Een hele tijd geleden verscheen in dit blad een artikel van de hand van Guido Tack met als titel: “Hoe zou het nog zijn met Bos t’Ename”. Misschien is het tijd om deze traditie verder te zetten en nog eens een reservaat te belichten. Voor Parkbos-Uilenbroek was het alweer van december 2010 geleden dat er nog eens iets verscheen in dit blad. Vandaar dus “hoe zou het nog zijn met …”

Het reservaat kent twee kernen, samen een goede 20 ha groot: het Parkbos en het Uilenbroek, met daartussen een hoogstamboomgaard als stepping-stone. Het Uilenbroek bestaat uit een complex van zeer kleinschalige hooilandjes. Het is doorsneden door een netwerk van hagen, houtkanten en andere kleine landschapselementen en vormt aldus een landschappelijk zeer aantrekkelijk geheel. Het Parkbos is een beekbegeleidend bos langs de Parkbosbeek. Dit bos is grotendeels in privébezit bij twee grote eigenaars en niet toegankelijk voor het publiek. De doelstelling hier is het verwerven van extra percelen om aan bosuitbreiding te doen en indien mogelijk aan te sluiten bij het Hasseltbos (eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos).

Ter ondersteuning van de reservaatwerking werd de werkgroep de ‘Vrienden van het Uilenbroek’ opgericht. Inmiddels is die uitgegroeid tot een dynamische groep van een 20-tal mensen die zich occasioneel tot zeer frequent inzetten voor de reservaatwerking. De harde kern bestaat uit een 10-tal mensen. We mogen dan misschien niet het grootste reservaat zijn, met ongeveer een vrijwilliger per hectare doen we het zeker niet slecht.

In dit artikel proberen we de draad op te nemen waar we vorige keer gebleven waren. We kijken even wat de evoluties zijn in de afgelopen 3 jaar en we nemen een greep uit de vele activiteiten. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van het reservaat, de werkgroep en de wandelpaden, zie Meander 2010-4: http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs/2010-4 en Natuur.blad 2011-1: http://issuu.com/natuurpunt/docs/natuurblad_2011_01.

Monitoring

Parkbos-Uilenbroek is landschappelijk divers en er is op soortenvlak heel wat te beleven, maar

ECOVER®

Onze producten zijn niet alleen uiterst doeltreffend, ze bevatten ook geen schadelijke stoffen. We dragen dus zorg voor je huis én je gezin en dat doen we natuurlijk ook voor de volgende generaties. Zo kan je pas echt genieten met je gezin van een schoon en gezond huis. Meer weten? Surf naar www.ecover.com.

/EcoverBelgium

we zijn niet gezegend met een aantrekkingspool zoals bv. een grote vijver waar watervogels en vogelliefhebbers komen overwinteren. Dat maakt dat de waarnemingen voor een groot deel van onszelf moeten komen. Voor planten, vogels en dagvlinders is dat traditioneel geen al te groot probleem, voor andere soortgroepen is dat soms net iets moeilijker. De oplossing is tweeërlei: het uitnodigen van specialisten, of zelf verder specialiseren. Dat lukt aardig voor een aantal groepen zoals de paddenstoelen en de nachtvlinders. De afgelopen jaren werden belangrijke stappen genomen door het volgen van cursussen (bv. paddenstoelen cursus PAWG en sessies bij WG Lampyris) en daarna zelf aan de slag te gaan. Anderzijds werd de monitoring opgekrikt door het uitnodigen van de paddenstoelenwerkgroep en nachtvlinderfanaten voor een activiteit in ons natuurgebied.

Krulhaarkelkzwam *foto: Dominiek Decleyre*

In de afgelopen 3 jaar werden op waarnemingen.be 113 soorten paddenstoelen genoteerd op waarnemingen.be en 114 soorten nachtvlinders. Geleidelijk worden ook pogingen ondernomen voor het determineren van zweefvliegen met 14 soorten in 2013. Figuur 1 toont de totalen per maand. We zien pieken tot bijna 400 soorten in de zomermaanden.
Het totaal aantal waargenomen soorten is nu net geen duizend (973). Vergeleken met andere reservaten uit de buurt is het ook meteen duidelijk waar er nog ruimte is voor verbetering, met name bij de diverse insectengroepen.

Een bijzondere pluim verdient de vrijwilligster die elke twee weken onze peilbuizen gaat opmeten. Op nationaal niveau worden deze data bijgehouden door het INBO. Aan de hand van de verzamelde data kunnen wetenschappers conclusies trekken i.v.m. trends op langere termijn, maar ook over de relatie tussen vegetatietypes en grondwaterfluctuaties. Figuur 2 toont het verloop van de grondwaterstanden over 5 jaar voor twee peilbuizen: een nat perceel (rood) en een droog perceel (groen). Opvallend is de jaarlijkse

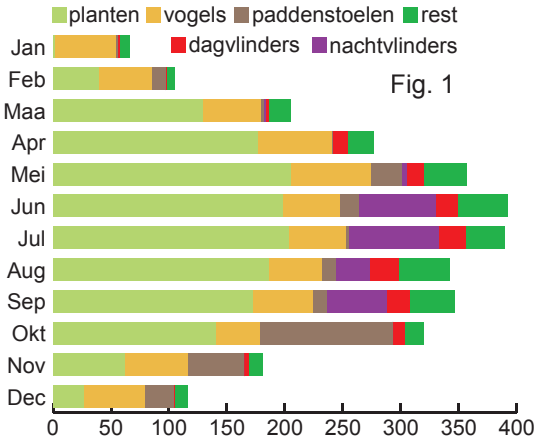

Fig. 1

cyclus met hoge waterstanden tot april en zeer lage waterstanden in augustus-september. Vooral dat zeer ver wegzakken van de grondwaterstanden is een algemeen probleem, dat potentieel kan leiden tot degeneratie van natte vegetatietypes. De globale oorzaken zijn de verminderde infiltratie (drainage, snelle afvoer), gecombineerd met het grote gebruik van grondwater.

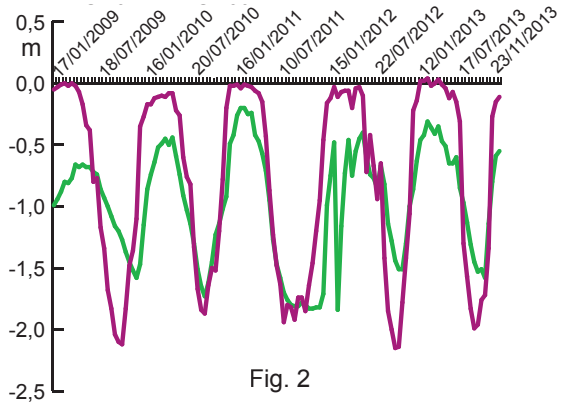

Fig. 2

Activiteiten

Met de 'Vrienden van' streven we een zeker gezelligheidsgehalte na, maar er wordt bij tijd en wijle ook heel hard gewerkt. Dat gaat van onaangekondigde ad hoc werkjes zoals het bosmaaien van de wandelpaden, over specifieke momenten voor het monitoren van soortgroepen, tot enkele openbare activiteiten. Hieronder worden er enkele belicht.

Sedert een 5-tal jaar organiseert Parkbos-Uilenbroek een grote openbare werkdag die tegelijk ook de startdag van JNM Zottegem is. Op deze dag wordt maaisel opgeruimd op diverse percelen die niet of moeilijk machinaal te bewerken zijn. Dat

zijn behoorlijk grote werkdagen met een twintigtal deelnemers.

De interne werkdagen bestaan verder uit een tweetal werkdagen tussen kerst en nieuwjaar. Meestal wordt dan geknot en aan hakhoutbeheer gedaan. In de winter van 2012-2013 werd geëxperimenteerd met maken van een gelegde heg. Een andere activiteit die meestal in deze periode doorgaat is het snoeien en

Hakhoutbeheer *foto: Dominiek Decleyre*

onderhouden van de boomgaard. Vorig jaar werden begin december een tiental bomen vervangen die waren afgestorven. Oorspronkelijk waren er onder de 74 hoogstamboomsoorten ongeveer gelijke delen appels, peren, pruimen en kersen. We merken echter dat het steenfruit ziektegevoelig is en we de dode exemplaren beter vervangen door resistente appelrassen. Een infobord met uitleg over de hoogstamfruitrassen staat op het verlanglijstje voor 2014.

Een bijzondere verwezenlijking was het herwerken van de wandelpaden met een groots opgezette officiële opening. Het leverde ons een artikel op in Natuur.blad (zie hoger). We merken dat de paden goed gebruikt worden en dat er ook een grote appreciatie is. Een deel van de paden is inmiddels ook opgenomen in het netwerk van de regionale GR paden (geel/rode wegwijzers). Occasioneel levert het ons een soortwaarneming van een passant op, wat ook mooi meegenomen is.

In het kader van educatie werd in het voorjaar van 2013 meegewerkt aan een activiteit 'planten determineren voor beginners' van de plantenwerkgroep. Deze activiteit was zo succesvol dat er gesplitst diende te worden in verschillende groepjes. Een winterse vogeltocht en meerdere nachtvlinderactiviteiten (4 in 2013) horen ook in deze categorie thuis. De 'gezellige' activiteiten bestaan uit een jaarlijks feestje voor de deelnemers aan de werkdag in september en een jaarvergadering met (stevige) receptie. Wij doen dat reeds in december om alweer plannen te kunnen smeden voor het komende jaar.

Plantenwerkgroep *foto: Dominiek Decleyre*

Achter de schermen

Voor de conservator of het conservatorteam komt er nog wat administratief werk om de hoek loeren: werkplanning, verslagen, begroting en dergelijke meer. Belangrijk is ook het proberen verwerven van percelen (waar we eigenlijk niet erg succesvol in zijn de laatste jaren). Tel daar nog wat prutsen bij als het bijhouden van een facebookpagina of een kalenderverkoop-actie en je merkt dat het engagement voor een reservaat een ernstige tijdsbesteding kan worden.

Slotbeschouwing

De werking van Parkbos-Uilenbroek is wellicht niet zo heel erg verschillend van wat er in andere reservaten gebeurt. Dat blijkt ook uit de gesprekken met de vrienden uit de regio. Er blijken wel serieuze accentverschillen te bestaan, waarbij er in sommige

Vriendenkring *foto: Dominiek Decleyre*

reservaten sterk gescoord wordt bij de aankoop van percelen en er op andere plaatsen straffe soortenkenners rondlopen. Bij Parkbos-Uilenbroek ligt de sterkte duidelijk bij de werking van de 'Vrienden van het Uilenbroek' die een hechte vriendenkring vormt en bovendien een erg sterke werkploeg is.

Uitkijken naar de platbuik

Lucien Vanden Daele

De platbuik (*Libellula depressa*) is een betrekkelijk vroeg vliegende libel, die reeds eind april kan gezien worden, maar vooral vanaf mei regelmatig voorkomt, en ook nog in juni en juli.
Hij kan zowat elke natuurlijke en kunstmatige vijver bezoeken, maar zit zich ook vaak te zonnen tussen het struikgewas in de nabijheid van waterplassen.
Met een grootte van 4-5 cm is het een betrekkelijk forse libel, die er in zijn gele vorm als een grote wesp uitziet.

Zijn Latijnse naam '*depressa*' verwijst naar zijn breed en afgeplat achterlijf. Een opvallend kenmerk is de donkerbruine driehoekige vlek aan de basis van zowel voor- als achtervleugels. Bovendien heeft hij aan beide zijden een lichtgekleurde schouderstreep.

Mannetje platbuik *foto: Lucien Vanden Daele*

De mannetjes hebben na het uitkomen een gelig lichtbruin achterlijf, dat na enkele dagen blauw berijpt wordt. De segmenten 1 en 2 zijn bruin, de rest lichtblauw met aan beide kanten gele halvemaanvormige vlekken. Deze gele vlekken kunnen verdwijnen bij het ouder worden.

Het verschil tussen de geslachten is te zien aan de genitaliën. Bij de mannetjes liggen de achterlijfaanhangsels dicht bij elkaar en zijn langer dan bij de vrouwtjes. Ze hebben bovendien 2 stekels op de onderkant van segment 1 vóór de secundaire genitaliën.

De vrouwtjes hebben eerst een geelbruin achterlijf met lichtgele zijkanten, maar later kleurt dit achterlijf bruiner uit. Met het toenemen van de leeftijd kan zelfs een lichte blauwe berijping op het achterlijf optreden.

Vrouwtje platbuik *foto: Lucien Vanden Daele*

De paring gebeurt in de vlucht, waarna het vrouwtje de eieren aflegt op drijvende beplanting in helder water. De larve heeft 2 jaar nodig om zich te ontwikkelen.

Het platbuikmannetje kan verward worden met de gewone oeverlibel, maar deze heeft niet de donkerbruine basisvlekken in de vleugels. Ook de bruine korenbout leunt aan bij de platbuik, maar komt voor zover bekend niet in onze streek voor.

Nu het lente is, en zeker vanaf eind april, is het dus uitkijken naar deze imposante libel.

Veel informatie over acties, verslagen, activiteiten, reservaten, waarnemingen, werkgroepen, afdelingen, uitnodigingen, publicaties, ... in de regio Vlaamse Ardennen *plus* vind je op volgende websites:

http://www.facebook.com/np.vaplus
http://vlaamseardennenplus.be
http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs

POLET - VERHAMME - VANPOUCKE
FISCAAL RAADGEVERS
EENMANSZAKEN | VRIJE BEROEPEN | VENNOOTSCHAPPEN
BOEKHOUDING & FISCALITEIT
Pascal Polet 09/242 95 93
Anthony Verhamme 09/242 95 91
Julie Vanpoucke 09/242 95 94
Staatsbaan 71 B
9870 Zulte
F: 09 242 95 99

Van 'bushcraft' tot grote weerschijnvlinder

Pieter Blondé en Guido Tack

Educatief natuurbeheer in Bos t'Ename

Het zaligmakende nietsdoen

Natuurvriendelijk bosbeheer kan simpel zijn. Koop een stuk grond, zet er een grote omheining rond zodat niemand er in komt en doe verder *niets*. Als we niets doen zullen de hooilanden, graasweiden en akkers vanzelf verbossen. In het bestaande bos zal spontaan steeds meer dood hout komen. Daar zullen zeer veel paddenstoelen, kevers, spechten,… van profiteren. Maar verliezen we dan niet aan biodiversiteit? Hooiland bloemen, grasland paddenstoelen, heel wat vogels van open habitat,… zullen verdwijnen. Zelf de meeste dagvlinders leggen het loodje in een nietsdoenbos omdat het er veel te donker is. Zijn er geen ander oplossingen mogelijk waarbij we de bestaande biodiversiteit zo veel mogelijk trachten te behouden, liefst nog laten toenemen? Ja die zijn er. Maar dan moet de mens terug deel worden van die natuur.

Biodiversiteit in de Middeleeuwen

Tijdens de Middeleeuwen was de mens in alle Vlaamse bossen een deel van het bos. Bossen dienden bijna alle minstens voor zeer intensieve houtproductie en/of jacht. Onze middeleeuwse bossen hadden voor zover we weten een hogere diversiteit aan bv. planten, vogels, reptielen, amfibieën,… dan onze huidige bossen. In Bos t'Ename werden voor het beheer lessen getrokken uit het verleden om zo het natuurreservaat een mooie en (bio-)diverse toekomst te geven. Wie hierover meer wenst te weten kan 'Bossen Van Vlaanderen' lezen.

Natuurbeheer in Bos t'Ename

Voor de aankoop als natuurreservaat telde Bos t'Ename 60 ha bos. Momenteel is door het natuurbeheer de oppervlakte bos en wastine verdubbeld. In het oude bos worden grote stukken volledig met rust gelaten, het zogenaamde nietsdoen beheer. Percelen die te homogeen zijn naar soortensamenstelling of leeftijdsopbouw worden actief omgevormd; m.a.w. een deel van de bomen wordt omgezaagd en afgevoerd. Na omvorming worden het ook nietsdoen percelen of middelhout percelen. In en rond het bos worden percelen gehooid, dreven gemaaid, plekken van bramen en bladval ontdaan, bomen geknot,… m.a.w. over grote oppervlaktes grijpt de mens actief in. Met dit artikel willen we aangeven dat de strijd om het behoud en eventuele vergroten van de biodiversiteit creatief beheer vergt waar de mens ook een bepaalde plaats in heeft. Dagelijks is het voor beheerders zoeken tot hoe ver de slinger van menselijke invloed mag/moet doorslaan.

***Wastine** is een landschapsbeeld waarbij bomen, struwelen, bossen in een lappendeken worden afgewisseld met kort grazige stukken. Historisch zijn wastines ontstaan door overbegrazing.*

***Hakhout** is een boom of struik die vlak boven de stambasis gekapt wordt en weer kan uitlopen. Na een cyclus van enkele jaren wordt er telkens opnieuw gekapt.*

***Middelhout** is een bosbeheervorm waarbij in een perceel hakhout overstaanders blijven staan.*

Koken kost geld

Door het kappen van grote bomen kan je geld verdienen. Maar het zonder schade aan de bodem afzetten van hakhout is zeer arbeidsintensief en kost daardoor meer dan het opbrengt. Hetzelfde geldt voor het maaien van bramen, strooiselroof, kleinschalig hooilandbeheer,… Gelukkig is Bos t'Ename een erkend natuurreservaat en kan het daardoor van de Vlaamse overheid op jaarlijkse beheersubsidies rekenen. Helaas zijn die subsidies zo beperkt dat ze bijna volledig op zijn aan materiaalkosten voordat er nog maar één arbeider aan de slag gaat. Gelukkig is Natuurpunt zo creatief in het zoeken van werkingsmiddelen om een deel van het werk door gespecialiseerde arbeidersploegen te laten uitvoeren. Maar dit is ruim onvoldoende om de doelstellingen te bereiken die in het beheerplan staan.

Grote weerschijnvlinder foto: Lucien Vanden Daele

Buurtwerking

U voelt het al aankomen. Om aan degelijk natuurbeheer te kunnen doen zijn slimme plannen en vele, vele vrijwilligers nodig. Werkgroep Bos t'Ename startte hiervoor een buurtwerking op. 1 à 2 keer per maand wordt met de buren van het bos samen gewerkt in het natuurreservaat. 1 keer per jaar wordt berekend hoeveel hout er met de buren is afgedaan. Op basis van de aanwezigheden wordt dit hout dan weer onderling verdeeld. Een sociaal zeer mooi systeem dat niet alleen donkergroene freaks trekt. Het trekt ook jan met de pet die mogelijk geen kikker uit een pad kent, maar wel hout nodig heeft voor zijn kachel. In 2013 waren er in totaal een 50-tal buren, waarvan er gemiddeld 8 op de 18 georganiseerde werkdagen kwamen. Aangevuld met losse werkjes tijdens de week is dat samen goed voor 168 mandagen. Dat is gigantisch veel verzet werk, maar nog onvoldoende om de beheerplandoelstellingen te behalen.

Educatief natuurbeheer

Parallel met de buurtwerking werd ook een educatief natuurbeheerproject uit de grond gestampt. Door natuurbeheer leuk en interessant te maken trekken we externe groepen aan.

Groep	personen	dagen	mandagen
Bosbouwweek Steinerschool Gent	40	3	120
Bosbouwweek Steinerschool Lier	15	4	60
Bushcraft weekend CVN	70	0,5	35
Studie VLIO Oudenaarde	15	2	30
Zomerkamp KLJ Zwijnaarde-Zevergem	14	2	28
JNM Oude sokken werkweekend	25	1	25
Gevraagde hulp Frennetschool De 4 Tuinen	22	1	22
Teambiling KBC bank Brussel	26	0,5	13
Groenhout attelier	6	2	12
Praktijk Natuur- en groentechnische wetenschappen	5	2	10
JNM weekend	7	1	7
Totaal	**245**	**19**	**362**

Om het effectieve aantal mandagen te kennen moeten we rekening houden met het feit dat de deelnemers van deze externe groepen meestal niet gewend zijn om buiten te werken. We gaan er hier gemakshalve even van uit dat hun efficiëntie half zo hoog is als van mensen die het werk wel gewend zijn. Daaruit volgt dat 295 verschillende vrijwilligers samen 37 dagen in het bos werkten, aan een equivalent van 349 mandagen.

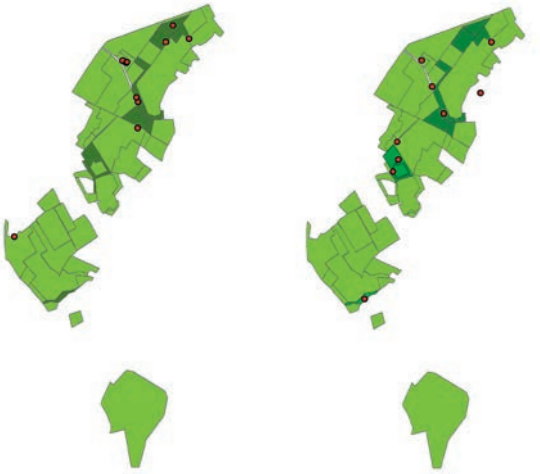

Donkergroen: potentieel geschikte percelen voor grote weerschijnvlinder (links) en keizersmantel (rechts) in Bos t'Ename; rode bollen betreffen effectieve waarnemingen in de periode 2003-2013.

Is al dat werk de moeite wel waard?

Kunnen we met al dat labeur de achteruitgang van biodiversiteit stoppen? Het zou ons hier te ver leiden om deze vraag wetenschappelijk correct te beantwoorden. Maar aan de hand van enkele voorbeelden kunnen we wel stellen dat het vele werk noodzakelijk is om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen. De goede graslandsoorten waren wellicht grotendeels verdwenen zonder maaiwerkzaamheden. Zo was de lokale populatie van bosorchis bijna uitgestorven, ondertussen zijn er meer dan 100 keer meer bosorchissen. Tot 2002 waren er in Bos t'Ename 24 soorten dagvlinders waargenomen. Dankzij aangepast natuurbeheer zijn er ondertussen 38 soorten dagvlinders waargenomen, wat uniek is in Oost-Vlaanderen. Eén van die soorten is de grote weerschijnvlinder. Zijn rupsen leven o.a. op boswilg, een struik die je in elk dorp vindt. Toch zijn er maar 6 populaties

van bekend in Vlaanderen. Hoe komt dat? De vrouwtjes leggen hun eitjes waar het relatief warm en vochtig is. Meestal staat boswilg ofwel in de volle zon waar het te droog is ofwel in de schaduw waar het te koud is. Middelhout is een zeer geschikte manier om in de halfschaduw relatief warme en vochtige plekjes te creëren op voldoende grote oppervlakte. Op de kaartjes op blz. 9 zie je waar in Bos t'Ename de potentieel geschikte percelen voor grote weerschijnvlinder liggen. Er werd rekening gehouden met de nodige vochtigheid, structuur en het voorkomen van boswilg. Op hetzelfde kaartje zie je de geschikte percelen voor een andere dagvlinder, de keizersmantel, en dit op basis van het voorkomen van bosviooltjes voor de rupsen en voldoende bloeiende bloemen voor de volwassen vlinders. Als beheerders inventariseren en monitoren we constant onze biodiversiteit. Je kan dat mee volgen via www.waarnemingen.be=>gebieden100=>Bos t'Ename. We werken momenteel aan een nieuw boek dat de link tussen de geschiedenis en de biodiversiteit mooi weergeeft. We hopen dat u het kan lezen in 2017. We kunnen je ondertussen alvast verzekeren dat bij het zien van al die orchideeën en van één en zeker van meerdere grote weerschijnvlinders of keizersmantels samen, de vele uren, dagen, weken, jaren werk voor onszelf onmiddellijk vergoed zijn. Het werk heeft een positief verschil gemaakt voor de lokale biodiversiteit.

Voetvolk van de toekomst

Om blijvend zorg te dragen voor de biodiversiteit zijn meer middelen nodig om meer professionele natuurarbeiders tewerk te stellen. Helaas is biodiversiteit van de politieke agenda gevallen. Nog meer werkdagen of meer mensen met de buurtwerking zijn welkom! Maar ook dat is niet oneindig. Externe groepen aantrekken die zin hebben in een dagje leuk en interessant werk, daar zien we nog extra groeimogelijkheden in en zullen er dan ook blijven op inzetten. Tot onze verbazing stellen we vast dat het leeuwendeel van mandagen niet geleverd wordt door de 'gemakkelijke klassieke groepen' zoals JNM en de praktijklessen van de richting 'Natuur- en groentechnische wetenschappen'. Het leeuwendeel van het werk wordt uitgevoerd door jeugdige groepen die een leuke en interessante tijd doorbrengen in de natuur. De meeste van die groepen blijven slapen in tenten in het natuurgebied. Ze leven even in en met de natuur. Met soms zeer speelse technieken krijgen we onze beheerdoelstellingen gerealiseerd. Zo werd een hut gebouwd uit takken en bladeren.

CVN
Appelmansstraat 12
2018 Antwerpen
T 03 226 02 91
www.c-v-n.be

BUSHCRAFTWORKSHOPS

Agenda

- 15/03 Groenhout houtoogst (za)
- 18-19/04 Groenhout basisbewerking (vr - za)
- 10-11/05 Groenhout basisbewerking (za - zo)
- 16-18/05 Survival voeding (vr avond - zo)
- 30-31/05 Groenhout schaafpaard (vr - za)
- 30/05-01/06 Steentijd koken (vr avond - zo)
- 14/06 Groenhout lepels snijden (za)
- 04/07-06/07 Survival voeding (vr avond - zo)
- 29-31/08 Steentijdkoken (vr avond - zo)
- 17/10-19/10 Survival voeding (vr avond - zo)

Waar
Bos t' Ename
Braambrugstraat 43
9700 Oudenaarde

Praktisch
Interesse? Voor meer informatie en inschrijven kun je terecht op www.c-v-n.be

Contactpersonen
Pieter Blondé - educatief medewerker Oost-Vlaanderen
tel. 055 33 54 49 of e-mail pieter.blonde@c-v-n.be

Samenwerkingspartners
De groenhoutworkshops organiseren we samen met de professionals van Groenhout atelier: groenhoutatelier.blogspot.be
Terra Tools is onze partner voor de hoge kwaliteit handgereedschappen: www.terratools.be
De kookworkshops organiseren we samen met de professionals van Nomad & Rebel: www.nomad-and-rebel.be
En met het Provinciaal Archeologisch Museum Ename, PAM Ename, die als belangrijke taak heeft om historische gebruiken terug leven in te blazen.

Tijdens alle Bushcraft-activiteiten wordt het zogenaamde 'visitor payback system' toegepast. Door de natuur in te trekken verstoor je die namelijk ook ongewild. Er wordt dus iets teruggedaan om dit te compenseren. In Oudenaarde wordt hiervoor samengewerkt met de Werkgroep Bos t' Ename van Natuurpunt. Samen werken we aan het beheer en de inventarisatie van het gebied.

Bos t' Ename - Oudenaarde
BUSHCRAFTWORKSHOPS
Nieuw aanbod 2014

GROENHOUTBEWERKING

Groenhoutbewerking is een ambachtelijke, ecologische en vooral leuke vorm van met hout werken. Er wordt hout gebruikt dat je zelf kan oogsten. Direct na het vellen kan het hout met handtools omgetoverd worden in oerdegelijke maar verfijnde houten objecten, zoals lepels, maar ook (tuin)meubels en constructies. Een 'do it yourself'-methode van houtbewerking die de volledige kringloop van boom tot meubel omvat.

STEENTIJDKOKEN EN SURVIVAL VOEDING

Steentijdkoken en Survival voeding draaien om het herkennen van eetbare planten, paddenstoelen, bessen, noten, wortels en insecten uit onze natuur. Wat kan, wat mag en wat mag niet verzameld worden van planten, wortels, paddenstoelen? Voorzie een eigen tentje en wees voorbereid om tijdens deze ultieme natuurervaring, de oermens in jezelf te ontdekken.

© Foto: Natuurfotografie: Dominique Weemaes

Keizersmantel *foto: Gunther Groenez*

Deze bladeren kwamen van een plek waar we die net weg wouden hebben ten voordele van enkele tere plantensoorten zoals bv. bosviooltjes en grasland paddenstoelen die geen blaadjes op hun kop verdragen.

Visitor pay back

Vanuit het natuurreservaat stimuleren we cursussen over het gebruik van oude technieken zoals groenhout werk. Hierbij wordt vers gekapt hout met handwerktuigen omgetoverd tot houten gebruiksvoorwerpen. Over steentijdkoken hebben we even moeten beraadslagen. Enkel het feit dat deze cursus gebruikt maakt van kennis over natuur en een eersteklas natuurbeleving is trok ons niet over de streep. Voor de activiteiten die we laten doorgaan in het bos hanteren we het 'visitor pay back' principe. Dat gaat ervan uit dat we als mensen (on-) bewust een negatieve impact hebben op de natuur. In ruil daarvoor wordt iets met een positieve impact voor die natuur teruggedaan. Mee helpen met het beheer en/of de inventarisaties zijn daarbij vaste waarden. Vanuit Bos t'Ename (alsook vanuit CVN, Centrum Voor Natuur- en milieu educatie) werd kritisch geëvalueerd of 'bushcraft' (even leven in en met de natuur) initiatieven zoals steentijdkoken en survival voeding uit de natuur een pest of een zegen zijn. Als ze niet gestuurd worden kunnen ze een pest voor de natuur zijn. Door ze te begeleiden kunnen ze een zegen worden. Bushcraft initiatieven krijgen jongere mensen actief de natuur in, waar hetzelfde niet steeds lukt met behulp van de klassieke natuur- en milieueducatie activiteiten. Voel je jezelf ook aangetrokken om bij te leren in de natuur en ondertussen bewust of onbewust bij te dragen aan de ontwikkeling van de biodiversiteit? Volg dan zeker eens een of meerdere van de cursussen die doorgaan in Bos t'Ename! Zie voor meer informatie onderaan op blz. 10.

Conclusie

Het intensief gevoerde natuurbeheer in Bos t'Ename heeft een positief effect op de lokale biodiversiteit. Om dit werk rond te krijgen wordt er gebruik gemaakt van professionele natuurarbeiders, een intensieve buurtwerking en externe groepen die op een leuke en interessante manier in de natuur willen zijn. Samenwerking met eerder ongebruikelijke partners in het natuurbeheer kan lonen. Zo kunnen goed begeleide bushcraft initiatieven via het visitor pay back principe bijdragen tot het behoud van bosorchis, grote weerschijnvlinder en keizersmantel.

Bronnen: Tack G., Van Den Bremt P. en Hermie M. 1993: Bossen Van Vlaanderen. Een historische ecologie, Davidsfonds Leuven.

KIES VOOR BIO-GROENTE- EN FRUITPAKKETTEN

- eigen teelt
- akkervers
- seizoensgebonden
- 15 afhaalpunten (depots)

OF BEZOEK ONZE HOEVEWINKEL

- dagelijks verse groenten en fruit
- dagvers biologisch brood en gebak
- biologische zuivelproducten en vleesvervangers
- herboristerij en natuurzuivere verzorgingsproducten

Openingsuren hoevewinkel: ma, di, do, vrij: 10u-13u en 15u30-18u30
woe: 13u30-18u30, zat : 9u-17u

Voor meer info, surf naar:
www.gastvrijeaarde.be
www.blauwkasteel.be

BLAUW KASTEEL
SCHELDEWINDREF
BIOLOGISCHE GROENTETEELT

Gastvrije Aarde

Tips vogels kijken

Norbert Desmet

Misschien gekend, maar anders nuttig op uw verkenningen in de natuur in de komende lente en zomer. Tips voor beginnende (en meer ervaren?) vogelkijkers.

- Kies uw moment van de dag. De ochtend is bij uitstek het beste waarnemingsmoment in vogelland: alle vogels zingen en zoeken dan ook voedsel, er is veel activiteit. In de zomer is dat wel erg vroeg maar in de lente moet je er niet al te vroeg uit… Nochtans, op warme dagen kies je bv. best de ochtend **in** het bos en vanaf 11 u best **de buitenkant** voor bv. roofvogels, balts, thermiek en voedselvluchten.
- Kies uw gebied. Niets mooier dan een vast excursiegebied dicht in uw buurt, daar kan je het wisselen van de seizoenen best volgen en je gaat het terrein door en door kennen. Gek hoe sommige soorten jaarlijks op een bepaalde plaats verschijnen. Wil je de soortenlijst vergroten of gewoon andere soorten bekijken dan ga je naar reservaten met kijkhutten of volg je op waarnemingen.be de gebieden waar veel te beleven valt. En noteer of geef door op de site, a.u.b.
- Kies uw kensoorten. Hoe beter je een 'banale' merel kent, hoe gemakkelijker je andere soorten kan taxeren. In grootte en vlucht bv. corresponderen de lijsters met de merel, en als je aandachtig de buizerd in houding, vliegwijze en structuur bekijkt dan merk je vanzelf dat die 'buizerd' een wespendief is. En oefen maar eens op de torenvalk als je kleurkenmerken onder de knie wil krijgen: het is bij nader toezien meer dan 'bruin': een grijsblauwe staart wijst naar een mannetje, gestreept bruin is een vrouwtje…
- Speel maar even Indiaan, dat is niet aan leeftijd gebonden… Vertraag op uw natuurwandelingen aan iedere hoek en kijk voorzichtig wat 'om het hoekje' zit, evengoed als je bv. buiten het bos komt. Veel vogels blijven soms lang zitten als ze aan het voedselzoeken zijn, evenzo zoogdieren (ree bv.) en hoe voorzichtiger de waarnemer, hoe langer het dier te bekijken is.
- Neem tijd. Sta dikwijls stil op uw wandeling. Je hebt er geen gedacht van wat dan allemaal 'gewoon' in het vizier komt. En kies een achtergrond (muur, boomstam) bij die rustpauzes, om uw silhouet minder te doen opvallen. Je kan ook als sommige Nederlanders voor een dagje in het topje van een boom gaan zitten (maar een uitzichtpunt met een zeteltje is ook goed) om te bekijken wat er boven het landschap circuleert.
- In open landschap speur je stilstaand alle weidepaaltjes, boomtoppen en silhouetjes af vooraleer kilometers te gaan vreten: roodborsttapuit op de draad, gele kwik op graanhalm… en die iets langere weidepaal blijkt een buizerd te zijn.
- Geluid in de natuur draagt ver en vogels horen goed. Reden om in bossen bv. op de paden te blijven. Brekende takjes geven immers het effect van de olifant in de porseleinwinkel, maar ook schurend kledij en getingel van tassen of hun inhoud vermijd je best. Omgekeerd zet je best ook je oren goed open: geluiden leiden naar de vogel. En het mooiste voorbeeld is een bende scheldende kleine zangvogels die voor u een steenuil ontdekt hebben.
- De fiets is schitterend als waarnemingsmogelijkheid en vervoersmiddel. De auto? Uiteraard is aandacht geboden voor het verkeer, maar tegelijk zie je soms wel wat tijdens uw verplaatsingen. Te snel is dus ook daar niet goed. Een biddende torenvalk, dat gaat, maar een jagende kiekendief daar keer je wel eens voor om, voorzichtig uiteraard. En 's nachts, de uilen en soms snippen langs de weg: te snel rijden verhindert het zien van essentiële kenmerken… en een kerkuil of steenuil op een paal, vertragen kan dikwijls zonder dat hij wegvliegt, dat is een waarneming die lang bijblijft…

Wespendief (links) en buizerd (rechts)

foto: Gerard Mornie
foto: Gilbert De Ghesquière

Bijzondere vogelwaarnemingen dec. 2013 – feb. 2014

Dimitri Van de Populiere

Het was een zeer zachte winter met slechts drie dagen vorst en één sneeuwdag. Dat was ook te merken aan de vogels. Lage aantallen duikeenden, zo goed als geen zaagbekken, veel winterwaarnemingen van tjiftjaf, enz. … Het was dan ook even wachten op de eerste bijzondere waarnemingen: een roodkeelduiker liet zich een weekje lang bewonderen op de Donk in Oudenaarde en in Nederename zat sinds half februari een mannetje witoogeend. Op 24-02 werd er over heel Vlaanderen opvallende kraanvogeltrek gemeld, ook onze regio mocht meegenieten. Het koppeltje geelpootmeeuw/Pontische meeuw aan de sluis in Oudenaarde is ook deze winter opnieuw blijven overwinteren.

Futen tot eenden

Kolgans: 3-12: Mater: 20 over (LVDL); 26-12: Semmerzake, Taerwemeersch: 1 ex (JaVH); 29-12: Eine, Marolle: 45 over (GCO); 5-01: Deinze, Souverein: 121 over (JeVH, BDE, LNE); 10-01: Wannegem-Lede: 13 over (GCO); 19-01: Nazareth, Callemoeie: 2 ex (BDE, DVDP); 16-02: Bachte-Maria-Leerne; Leiemeersen: 2 ex (ABR). **Toendrarietgans**: 10-01: Wannegem-Lede: 2 over (GCO). **Witoogeend**: 12-02 tot minstens 3-03: Nederename, Putten VDM: 1 man (DVDP, e.v.a.). **Grote zaagbek**: 23-02: Nazareth, Callemoeie: 4 ex (GCO). **Roodkeelduiker**: 29-01 tot 9-02: Oudenaarde, Donk: 1 ex (NGE, e.v.a.). **Roerdomp**: 1-12 en 6-12: Oudenaarde, Donk: 1 ex (ADV). **Grote zilverreiger**: 55 waarnemingen. **Ooievaar**: 31-01: Nederename, Putten VDM: 1 ex over (JVU, DDG); 15-02: Welden, Reytmeersen & Kruishoutem: 1 over (LVDL, PVDB); 24-02: Petegem, Langemeersen: 1 ex (LVDL); 27-02: Sint-Martens-Leerne: 1 ex (MDC); 7 waarnemingen rond Deinze m.b.t. de vogels rond de Brielmeersen.

Roofvogels

Rode wouw *foto: Gerard Mornie*

Rode wouw: 3-12: Mater: 1 ex (LVDL). **Bruine kiekendief**: 1-12: Melden, Scheldemeersen: 1 ex (USA); 3-01: Bos t'Ename: 1 ex (USA); 6-01: Mater: 1 ex (LVDL); 21-02: Wannegem-Lede: 1 over (GCO);

DE NIEUWE SLC FAMILIE
BETAALBARE PERFECTIE*
8x42 - 10x42 - 8x56 - 10x56 - 15x56
Actie
Gratis cleaning set t.w.v. 41.00 euro bij aankoop van SLC & EL kijker
SWAROVSKI OPTIK
* Er is reeds een SLC beschikbaar vanaf 1445 euro
Optiek Van Ommeslaeghe
Reeds jarenlang dé specialist in Vlaanderen voor optische instrumenten, verrekijkers, sterrenkijkers, telescopen en microscopen
Uitstekend advies, kwalitatieve producten aan concurrentiële prijzen en een prima dienst na verkoop
Nederstraat 20, 9700 Oudenaarde
tel 055/311801
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

24-02: Asper: 1 over (JaVH). **Blauwe kiekendief**: 51 waarnemingen. **Havik**: 8-01: Bos t'Ename: 1 ex (GGR); 14-01: Ename, ruïne abdij: 1 ex (JaVH); 25-01 tot 24-02: Lierde, Parkbos-Uilenbroek: 1 kp (WFA, e.a.); 26-02: Ronse, Tombele: 1 ex (DVE). **Slechtvalk**: 68 waarnemingen. **Smelleken**: 8-12: Dikkelvenne, Scheldemeersen: 1 ex (JVE); 18-12: Meilegem, Beekmeers: 1 ex (ADV); 5-01: Roborst: 1 ex (LNE); 10-01: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (NDS); 3-02: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (BDE).

Rallen tot sternen

Kraanvogel: 24-02: Ronse, Pyreneeën: 95 over (DVE); Petegem, Langemeersen: 14 over (LVDL); Ronse, Kruisstraat: 57 over (JLO); Sint-Maria-Horebeke: 30 over (KRO); Oudenaarde, stad: 12 over; Elst, uitkijktoren: 8 over (DVDP). **Goudplevier**: 10 waarnemingen. **Houtsnip**: 71 waarnemingen. **Bokje**: 10-02: Wannegem-Lede: 2 ex (GCO); 12-12: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (PVDK); 4-01: Eine, Snippenweide: 3 ex (DDG, e.a.); 22-01 tot 3-02: Nederename, Putten VDM: 1 ex (BHE, e.a.); 22-02: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (TLI); 24-02: Kruishoutem, Zijldegemkouter: 1 ex (GCO).

Zwartkopmeeuwen *foto: Gilbert De Ghesquière*

Zwartkopmeeuw: 29-12: Oudenaarde, Donk: 1 ex (ADV, NGE). **Geelpootmeeuw**: gedurende hele periode aan Oudenaarde, sluis. **Pontische meeuw**: gedurende hele periode aan Oudenaarde, sluis. **Grote mantelmeeuw**: 8-12 tot 2-02: Eke, Tweelingsputten: 1 ex (TMA, e.a.); 8-12/29-12/5-01: Deinze, Vaart: min. 2 verschillende ex (ADV, DVDP, BHE, VLO); 7-01: Semmerzake, Taerwemeersch: 1 ex (JaVH); 25-01: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (ADV); 26-01: Gavere, industrieterrein: 1 ex; 29-01: Oudenaarde, Donk: 1 ex (NGE); 19-02: Nazareth, Callemoeie: 2 ex (JaVH).

Duiven tot lijsters

Ransuil: 3-12: Ronse, Heynsdale: 1 ex (NDS); 14-12: Kruishoutem: 1 ex (RDS); 31-12 tot 18-01: Dikkelvenne, Boomgaarden: 1 roestplaats van min. 7 ex (ADV, e.a.); 25-01: Eine, Snippenweide: 1 ex (DDG); 3-02: Ronse, Bruyere: 1 ex (DVE); 13-02: Nederename, Dorp: 1 ex (GGR). **Kerkuil**: 20 waarnemingen. **Zwarte specht**: 12-12: Wortegem, Spitaelsbossen: 1 roep (JST); 28-12 en 2-01: Zingem, Kleinmeers: 1 ex (ADV, JVE, JaVH); 3-02: Zingem, Moeras Vindevogel: 1 ex (FGH); 23-02: Brakelbos: 1 ex (DBO). **Middelste bonte specht**: 8-01: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 31-01 tot 18-02: Ronse, Bois Joly: 1 ex (DVE, GCO); 15-16-18-02: Bos t'Ename: 1 ex (GTA, DVDP, LVDL); 19-02: Brakelbos: 1 ex (CJA). **Kleine bonte specht**: 33 waarnemingen. **Boomleeuwerik**: 20-02: Wannegem-Lede: 1 ex (GCO). **Roodborsttapuit**: 7-02: Deinze, Vallei v.d. Zeverenbeek: 1 ex (VLO, KVE); 18-01 tot 8-02: Baaigemkouter: 1 ex (JeVH, e.a.); 24-02: Petegem, Langemeersen: 1 ex (LVDL); 26-02: Zingem, Grootmeers: 1 ex (DVDP).

Zangers tot gorzen

Cetti's zanger: 1-12 en 20-12: Heurne, Dal: 1 zang (ADV); 28-12: Meilegem, Kaaimeersen: 1 zang (ADV); 4-01, 12-01 en 27-02: Semmerzake, Bolveerput: 1 zang (TMA, GMI, JaVH); 17-02 en 24-02: Ruien, Centrale: 1 zang (NDS, DVB); 26-02: Heurne, Dal: 1 zang (DVDP, DDG). **Tjiftjaf**: 50 winterwaarnemingen. **Vuurgoudhaan**: 35 waarnemingen. **Matkop**: 48 waarnemingen. **Barmsijs**: 2-12 en 30-12: Ronse, Pyreneeën: 3 en 1 ex (DVE); 1-01: Nazareth, Hospicebossen: 4 ex (ADV); 29-01 en 31-01: Ronse, Tombele: 1 ex (DVE); 1-02: Zingem, Spettekraai: 1 ex (ADV). **Europese kanarie**: 15-12: Ronse, Klein Frankrijk: 1 ex (DVE). **Goudvink**: waarnemingen uit Ronse, Ename en Hillegem. **Appelvink**: 3-12 tot 28-12: Ronse, Bois Joly: 1 ex (DVE); 23-01 tot 22-02: Ronse, Pyreneeën: 1 tot 2 ex (DVE, JaVH); 26-01: Ronse, Sint-Pietersbos: 1 ex (DVE). **Kruisbek**: 5-12: Melden: 5 roepend (EVE); 18-12 tot 24-02: Nazareth, Hospicebossen: tot max. 7 ex (ADV, e.a.); 26-01 en 3-02: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE). **Geelgors**: 32 waarnemingen.

Dank aan alle waarnemers. Bezoek http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/ voor de laatste nieuwe updates.

‘Leve de nieuwe wildernis’?

Peter Van de Kerckhove,
Kris Vandekerkhove

Oostvaardersplassen: lichtend voorbeeld of doorgeschoten experiment?

Het natuurgebied de Oostvaardersplassen staat de laatste tijd in het middelpunt van de belangstelling. De schitterende natuurfilm ‘De Nieuwe Wildernis, grote natuur in een klein land’ oogst heel wat succes, zowel in Nederland als bij ons. Mede dankzij de inzet van Natuurpunt: de vereniging staat mee in voor de distributie in Vlaanderen, en moedigt haar lokale afdelingen aan om de film mee te promoten en te vertonen. En dat doet ze om twee redenen: voor elk verkocht toegangsticket stort de distributeur 1 euro in het reservatenfonds van Natuurpunt. Tegelijk helpt de film ook mee aan de promotie van een nieuwe natuurbeheervorm, waarbij spontane processen, al dan niet gestuurd via extensieve begrazing, het eindbeeld gaan bepalen.

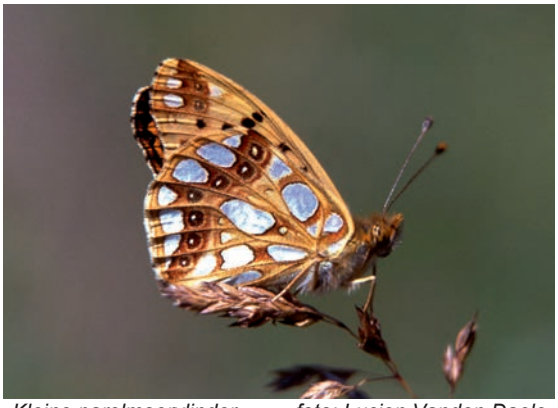

Kleine parelmoervlinder *foto: Lucien Vanden Daele*

Dit beheertype - procesbeheer - staat tegenover de klassieke aanpak bij natuurbeheer, waarbij je vooraf duidelijk vastlegt wat je doelen zijn naar opbouw en structuur van de vegetatie, of de soorten waarvoor je een ideaal biotoop wil maken. Dat doel bereik je dan door maaien, plaggen, kappen of perceelsgewijs begrazen. Deze klassieke vorm van natuurbeheer - patroonbeheer - gaat vaak terug op het traditionele landbouw- en bosbeheer en zet vooral in op de hieraan verbonden landschappen, soorten en vegetaties. Veel van deze landschappen en hun natuurbewoners zijn immers bedreigd door de intensivering en schaalvergroting van de moderne landbouw, of door de veranderde doelstellingen van het bosbeheer. Dan hebben we het over hakhoutbossen, heidegebieden, soortenrijke graslanden en soorten als parelmoervlinders, geelgorzen, orchideeën,…

Procesbeheer vertrekt niet vanuit een strikt vooraf vastgelegd eindbeeld of duidelijk afgelijnde vegetaties. Het proces bestaat uit de volledig spontane ontwikkeling, waar de natuur zijn gang gaat zonder enige bijsturing door de mens. Dit procesbeheer wordt vooral in de bossfeer toegepast, in de zogenoemde ‘integrale (bos)reservaten’. De mens grijpt niet in, ook al verloopt de evolutie niet zoals verwacht. Dat houdt voor de biodiversiteit zowel onverwachte mee- als tegenvallers in. Zo kunnen soorten verdwijnen omdat het bos tijdelijk te donker wordt. Evengoed duiken er nieuwe soorten op, zoals zeldzame kevers en paddenstoelen op dood hout. Net door niet in te grijpen bieden deze gebieden ook de mogelijkheid om deze spontane processen in detail te bestuderen, en hieruit nieuwe kennis op te doen.

In onze streken is bos de climaxvegetatie: het eindplaatje als de natuur helemaal haar gang mag gaan. In veel gevallen, vooral bij een (deels) open gebied als uitgangspunt, gaat de voorkeur naar het behoud van of de ontwikkeling naar een gevariëerd en halfopen landschap, liever dan dat het gebied een dicht bos wordt. Een halfopen landschap, ook wel wastine genoemd, is een grillige mozaïek met dichte bossen en bosjes, struiken, bloemrijke ruigtes en kortgegraasde zones, kriskras door elkaar. Dit kan door deze weelde aan biotopen qua natuurwaarde bijzonder hoog scoren. De overgangen zijn zeer grillig en onvoorspelbaar. Om te verhinderen dat deze halfopen landschappen volledig tot bos dichtgroeien, is het nodig om ze te laten begrazen door runderen, paarden of schapen.

De begrazing verloopt extensief: het aantal dieren is beduidend lager dan in de klassieke landbouwcontext en wordt zo precies mogelijk afgestemd om het mozaïeklandschap in stand te houden. De dieren kunnen ook overal in het gebied komen, en beslissen dat volledig zelf.

Ook bij deze vorm van procesbeheer bepalen spontane processen en toevalsfactoren het uitzicht van een gebied, en kunnen soorten hierdoor verschijnen en verdwijnen. Het belangrijke verschil is dat de beheerder de natuur kan aansturen, door meer of minder grazers of door de dieren langer of korter op het terrein te houden. Zo kan de beheerder bijsturen naar de vooraf vastgelegde verhouding tussen kortgegraasde stukken, ruigere zones en bos.

Wanneer deze regulatie wegvalt, komen we bij het procesbeheer terecht dat vaak wordt gepromoot als de 'nieuwe wildernis'. Sommigen zijn van mening dat ons 'oerlandschap', de oorspronkelijke wildernis toen de mens er nog geen invloed op had, er ook zo 'parkachtig' - en dus niet als een gesloten oerbos - uitzag. Deze discussie zou ons hier te ver leiden, maar de huidige consensus onder wetenschappers is toch dat de 'oerwildernis' grotendeels bestond uit structuurrijk bos met open plekken. Het halfopen landschap - ruigtes, graslanden met her en der bosjes en struikgewas - kwam mogelijk wel voor in landschappen met een sterke dynamiek, zoals de grote riviervalleien en kustsystemen. Maar de discussie of de 'nieuwe wildernis' nu overeenkomt met de 'oude wildernis' doet hier eigenlijk weinig ter zake: deze nieuwe gebieden die door procesbeheer met begrazing ontstaan, halen hun bestaansrecht uit de potentieel hoge natuurwaarde die ze kunnen realiseren.

Procesbeheer levert dus andere biotopen en landschappen op dan klassieke patroonbeheer, gericht op specifieke soorten of vegetaties. Beiden zijn dus duidelijk complementair Een degelijk beleid voor natuurbehoud put dus - voor een optimaal resultaat - uit de verschillende mogelijke beheerstrategieën: patroonbeheer, soortgericht beheer, procesbeheer via nietsdoen, en procesbeheer met extensieve begrazing.

Een film als De Nieuwe Wildernis is dus een fijne promotie voor deze relatief nieuwe vormen van natuurbeheer, zij het dan enkel voor het type procesbeheer zonder regulatie van de grazerspopulatie. De Oostvaardersplassen dus als lichtend voorbeeld voor deze nieuwe kijk op natuur…

De Oostvaardersplassen als lichtend voorbeeld?

Alhoewel… zijn de Oostvaarderplassen dan wel zo'n lichtend voorbeeld? De schitterende beelden, de fascinerende verhalen van de konikpaarden, heckrunderen en edelherten doen je zo wegdromen. En dat is niet bevorderlijk voor een gezonde kritische geest. Want het beheer dat in Oostvaarderplassen wordt gevoerd (of net niet wordt gevoerd) is heel controversieel, en heeft in Nederland zelf zowel fanatieke voor- als tegenstanders. De Oostvaardersplassen is een natuurgebied van een kleine 6000 ha groot, dat ontstaan is bij de ontginning van de IJsselmeerpolders (Flevoland). Na de inpoldering bleven, eind jaren '60, grote plassen water staan. Vervelend, want het was de bedoeling om er een industriegebied aan te leggen. Daar was echter toen niet direct behoefte aan, en zo bleef het gebied intact. Daardoor ontstonden spontaan uitgestrekte ruigtes en rietlanden, die heel veel vogels aantrokken. Vooral de grauwe ganzen wisten het gebied te vinden om er in alle rust te ruien. Tegelijkertijd graasden zij het riet af, waardoor het gebied niet volledig dichtgroeide. Zo ontstond een gebied vol afwisseling, dat op zijn beurt ruimte bood aan weer andere planten en dieren. Ook heel zeldzame vogels, zoals roerdompen en baardmannetjes vonden er een plek. Het gebied kreeg internationaal aanzien als waardevol 'wetland'. Om het gebied niet verder te laten verdrogen werd rond 1975 een kade om het natte gedeelte aangelegd. Daardoor ontstond de huidige scheiding tussen het natte (3500 ha) en het droge deel (2500 ha) van het gebied.
Ondanks de aanwezigheid van de ganzen begon het droge deel toch meer en meer te verbossen met vlier, meidoorn, en vooral wilgen. Om de openheid toch ten dele te behouden, werden in 1983-'84 35

Konikpaarden in de Oostvaardersplassen

heckrunderen en 27 konikpaarden als grote grazers in het gebied geïntroduceerd. In 1992 volgden 54 edelherten. Tegelijk werd een hoge omheining rond het gebied opgetrokken. In 1996 werd het beheer aan Staatsbosbeheer overgedragen.

De eerste decennia ging alles goed: de grote grazers deden hun werk, en hun populaties namen gestaag toe. Met de eeuwwisseling doken de eerste kritische noten op. Het aantal dieren was toegenomen tot ruim 2000 en sommigen vroegen zich af: zijn er stilaan niet te veel dieren? Wat is hun invloed op het ecosysteem, was die nog altijd enkel positief of waren er ook mindere kanten aan? Aandachtige waarnemers merkten op dat de ruigtes, met hun typische flora en fauna, steeds meer in de verdrukking kwamen, en dat ook de bomen het meer en meer moesten ontgelden. Je kon het ook aan de dieren zien dat ze heel mager de winter uit kwamen. Beelden van dieren die dood gaan van

honger en ziekte doken steeds vaker op. Werd het niet stilaan tijd om het aantal grote grazers te sturen door dieren weg te vangen, te steriliseren? De vruchtbare bodem als in Oostvaardersplassen is heel productief, maar er zijn ook grenzen aan de groei. Staatsbosbeheer (in overleg met een internationale wetenschappelijke commissie CMO) besliste echter om niet in te grijpen, men vermoedde dat het systeem zichzelf zou reguleren: het systeem had zijn limiet van aantal dieren bereikt, en vanaf nu zou de populatie zichzelf wel stabiliseren. Precies zoals in natuurlijke systemen: leven en (hongers)dood maakt nu eenmaal deel uit van de 'nieuwe wildernis'. Daar valt ook iets voor te zeggen. Zo zorgden de kadavers voor een nieuwe levensgemeenschap van opruimers, waardoor ook zeldzame soorten als raven het goed deden. Zelfs de komst van de zeearend kan in verband worden gebracht met deze dode dieren: zeearenden huldigen nu eenmaal het principe 'de een zijn dood, is de ander zijn brood'.

Zeearend *foto: Gerard Mornie*

Nu, ruim tien jaar later, is de populatie grote grazers nog eens verdubbeld (ruim 4000 dieren). Elk jaar sterven zowat een kwart van die dieren door gebrek aan voedsel, en ondertussen is de structuurrijkdom van de vegetatie sterk afgenomen. De uitgestrekte struweel- en ruigtezones van de droge zone zijn allemaal veranderd in kortgegraasde graslanden, en ook de meeste bomen zijn ondertussen dood: in de winter worden ze immers geschild door de hongerige paarden en edelherten. Dit heeft verregaande gevolgen gehad voor de hele fauna en flora die net aan deze vegetaties is gebonden: populaties van blauwborst, rietzanger, sprinkhaanzanger, … zijn gekelderd. Weidevogels komen er ook al niet (meer) voor: de kans dat kieviten, tureluren en grutto's worden verstoord of hun nesten worden vertrappeld zijn bij de huidige dichtheid aan grazers even groot geworden als in een landbouwweiland.
Enkel de ganzen, die in groep die grote grazers wel aankunnen, en de riet- en watervogels doen het nog altijd goed, en de zeearend is een vaste broedvogel geworden (zolang zijn ondertussen afgestorven broedboom het nog houdt). De kritiek komt ook meer en meer van specialisten, zoals roofvogeldeskundige Rob Bijlsma, aan het woord in het filmpje 'de nieuwe wilder*nix*', al ruim 80 000 keer bekeken op youtube.

Toch blijven de beheerders volhouden aan de mantra van de 'spontane natuurlijke processen' waarbij ze even buiten beschouwing laten dat 'migratie' intrinsiek deel uitmaakt van een natuurlijk systeem met grote grazers: als het eten op is trekken de kuddes weg. Maar hier houdt een drie meter hoge omheining de dieren netjes binnen. Ondertussen wordt een deel van de dode bomen wel op hoge takkenrillen gelegd om de beesten toch nog wat beschutting te geven in de winter, en in de 'ommuurde' zone toch weer wat boomopslag mogelijk te maken. Men tracht intussen wel het gebied groter te maken.
Eveneens is het ontbreken van grote roofdieren als wolf, bruine beer, … een factor waar men niet naast kan bij de evaluatie van deze 'spontane natuurlijke processen'. En wat als ze er toch waren in dit afgesloten gebied? – Is dit ook overwogen?

Op de officiële website van Staatsbosbeheer begint de pagina over Oostvaardersplassen met de zin "Duizenden jaren geleden zag ons hele land er zo uit. Nu zijn het riet, water, de ruige grasvlaktes en de wilde dieren van de Oostvaardersplassen niet alleen uniek voor Nederland, maar voor heel Europa."
Zitten de beheerders van het gebied gevangen in hun eigen logica, net zoals de grote grazers in de Oostvaarderplassen zelf? Of krijgen ze op langere termijn toch gelijk? Dit gebied is alleszins een voorbeeld van wat kan gebeuren als de doelstellingen niet expliciet zijn verwoord: welke oppervlaktes open terrein, bos, ruigte en struweel had men voor ogen toen men met de begrazing begon? Of waren die wel vastgelegd, maar werd het middel (de grazers) op den duur meer en meer ook het doel dat de oorspronkelijke doelstellingen deed verwateren?
In die zin is de Oostvaardersplassen een interessant experiment, dat zeker zijn merites heeft, maar elk experiment heeft natuurlijk zijn houdbaarheidsdatum. Laten we er dan ook niet flauw over doen, en zeggen waar het op staat: aftasten hoe een systeem functioneert waarbij populatiegroottes en graasdruk volledig door voedselaanbod worden bepaald. Niet bepaald het 'lichtende voorbeeld' van het procesbeheer en de Nieuwe Wildernis die men ook hier in het begin voor ogen had. Want dat is een ander verhaal.

Voor wie de film nog niet zag, geniet van het spektakel: de film is immers schitterend in beeld gebracht. Maar bekijk hem toch ook met een kritische blik.

- Fotogenieke knoestige bomen met statige kuddes of uitgemergeld landschap?
- Weidse magistrale vergezichten of afspiegeling van een overbegraasd ecosysteem?
- Wildernis of dierenpark?

Een keuze en appreciatie die iedereen voor zichzelf mag maken. Maar zoals Nicolas Boileau (Frans dichter, 17de eeuw) het stelt “Onwetendheid staat altijd klaar om te bewonderen.”

Voor wie meer wil weten over het onderwerp en de discussies:

- Website Staatsbosbeheer: http://www.staatsbosbeheer.nl/natuurgebieden/oostvaardersplassen.aspx
- Filmpje ‘de Nieuwe Wildernix – the new WilderMess’ met bespreking in ‘New Scientist’: http://www.newscientist.nl/blogs/de-nieuwe-wildernix/
- Zie ook het artikeltje van prof. Hans Van Dyck in Natuur.focus 2013/4: Wie is er wild van de nieuwe wildernis in Vlaanderen. Pleidooi voor een kritische reflectie.

Meer dan 100 soorten vogels en meer dan 60 soorten dagvlinders waarnemen in 1 week tijd? Meer dan 300 dagen zon per jaar en een zwembad?

Vakantiewoning Casa Mata Spaanse Pyreneeën

10% korting voor leden van Natuurpunt
Alle info: www.casamata.info

Familiehappening - Tijd voor Biodiversiteit

De jaarlijkse familiehappening van De Kaaihoeve rond biodiversiteit in de tuin wordt stilaan een echte klassieker.

Op zondag 18 mei 2014 is het weer zover! De Kaaihoeve laat je opnieuw met je hele familie van de vele facetten van biodiversiteit genieten in een natuurlijke omgeving. Je ziet er niet alleen voorbeelden om je tuin natuurvriendelijker te maken, maar er

is veel meer. De kinderen kunnen er kennis maken met de ‘speeldernis’, genieten van een leuk verhaal in het vertelhoekje of een kleuterwandeling maken. Daarnaast kan je ook het kriebelbeestenspel spelen, op schattenjacht gaan met de GPS, en zoveel meer. Misschien wil je wel samen een stapje wagen op het gloednieuwe blotevoetenpad, of gewoon vrij of onder begeleiding van een natuurgids wandelen in de omgeving. Voor elke leeftijd is er wel een (biodiverse) uitdaging voorzien.

De familiehappening gaat door op zondag 18 mei 2014 van 14u tot 18u30 in De Kaaihoeve, Oude Scheldestraat 16 te Meilegem (Zwalm). Info 055/49.67.96 – email: kaaihoeve@oost-vlaanderen.be – website: www.dekaaihoeve.be

Kaap 20 000 ha natuurgebied overschreden

Natuurpunt heeft de symbolische kaap van 20 000 hectare beheerd natuurgebied overschreden. 68 % daarvan is eigendom van de vereniging, het overige gedeelte wordt gehuurd. “Maar om de natuur in Vlaanderen veilig te stellen zijn nog meer grote, aaneengesloten natuurgebieden nodig”, zegt Chris Steenwegen, directeur van Natuurpunt.

Natuur beheren en openstellen kost naast inspanningen op het terrein ook handenvol geld. “Daarom is de officiële erkenning van natuurgebieden als natuurreservaat van cruciaal belang. Dat zorgt voor de toekenning van de broodnodige beheersubsidies”, zegt Chris Steenwegen.

Op dit moment is in totaal 14 410 van de 20 000 hectare erkend als natuurreservaat. Dat betekent dat Natuurpunt de beheerkosten van een derde van het totaal beheerd gebied helemaal met eigen middelen betaalt. De voorbije jaren zijn er belangrijke inspanningen geleverd om de oppervlakte erkend gebied te laten stijgen: in 2013 heeft Vlaams minister voor Natuur Joke Schauvliege 1200 hectare natuurgebied erkend en dit jaar zal daar 1500 hectare bijkomen.

DE*plus*: Natuurpunt afdeling Deinze-*plus*
GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
IWG: Invertebratenwerkgroep Lampyris
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
NWG: NatuurstudieWerkGroepen Vlaamse Ardennen-*plus*
OUD W-P: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-Wortegem-Petegem
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
PAWG: Paddenstoelenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Zondag 13 april 2014

■ **VWG + OUD W-P: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde.** Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u15 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. In dit deel van de lente zijn al meer soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar nieuwe vogelwijsjes. Einde omstreeks 9u. Meebrengen: laarzen, verrekijker. Zie ook 18 mei.

■ **HRZ: Voorjaarswandeling in het Duivenbos.** Gids: Frederik Dierickx. Afspraak om 9u30 aan de kerk van Sint Antelinks, deelgemeente van Herzele. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: laarzen of goede wandelschoenen, plantengids.

■ **OUD W-P: Voorjaarswandeling in Bos t'Ename met specifieke aandacht voor voorjaarsflora.** Gids: Sylvie Decoster, tel. 0472/25.43.10. Samenkomst om 14u aan het Provinciaal Archeologisch Museum (PAM), Lijnwaadmarkt 20 te Ename. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: loep, evt. flora.

■ **DE*plus*: De Ronde Van Deinze: op zoek naar natuur in Bachte.** Gidsen Koen Houthoofd, tel 09/328.11.08 en Jan Kindt. Start om 10u aan de kerk van Bachte (Bachtekerkstraat). We verkennen de natuur in het voorjaar rond de Leiearm van Vosselare put en het plaatselijke natuurgebied. Einde om 12u. Meebrengen: goed schoeisel

Zaterdag 19 april 2014

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Contactpersoon: Koen Gintelenberg tel. 0475/42.42.86. Afspraak om 10u aan de Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel. Einde rond 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **NWB: Plantenstudiedag in en rond het Bertembos.** Gids: Daniël De Wit, GSM 0477/25.10.32. Samenkomst in de Bertembosstraat te Bertem om 9u30. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok E5.12.43, met voorjaarsflora in oud eikenbos en holle wegen, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank.

Zondag 20 april 2014

■ **VA+ WMB: Gezinswandeling in de Maarkebeekvallei.** Gids: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10. Samenkomst om 14u aan de kerk van Maarke voor een natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje. De Maarkebeekvallei strekt zich uit over de gemeenten Oudenaarde, Maarkedal en Horebeke en is grotendeels gelegen op de noordelijke (steile) flank van de Maarkebeek en doet denken aan de landschappen van Valerius De Saedeleer. Einde om 17u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, verrekijker.

Paasmaandag 21 april 2014

■ **DE*plus* + VWG: Vroege ochtendwandeling in Machelen.** Gidsen: Koen Bilcke, tel 0473/81.43.58 en Etienne Colpaert. Samenkomst aan de kerk van Machelen (Zulte) om 6u30. Wandeling langs oude leiearm, Leie, boskanten en akkers met aandacht voor vogelgezang. Einde rond 9u30. Meebrengen: goed schoeisel, vogelgids, verrekijker.

■ **MOW: Dag van de Aarde in Maarkedal:** Verschillende mensen dragen hun boom/bomen een warm hart toe. Kom kijken en luisteren naar 'leven met bomen'. Inspirerende bezoeken op verschillende adressen in Maarkedal: Ecogardens, Nitterveldstraat 1, Nukerke; Berkenstraat 15, Etikhove; Zottegemstraat 2 + Hofveldstraat 34 in Schorisse e.a. Tussen 14u. en 18u.; toegang: vrije bijdrage. Voor meer adressen: zie www.mowmaarkedal.be Wij verloten 2 boeken over inheemse boeken en struiken onder de deelnemers die de adressen per fiets bezoeken (m.m.v. Bio-shop De Zonnebloem).

Dinsdag 22 april 2014

■ **DE*plus* en NP Waregem-Zulte: cursus 'Natuur-In-Zicht', les 2: planten.** Lesgever: Karel De Waele. Start om 19u30 in het OC, Kerkstraat 36 te Olsene. In deze les komen de algemene kenmerken van planten aan bod. Er wordt ingezoomd op 5 gemakkelijk te herkennen plantenfamilies. Einde rond 22u30. Alleen voor cursisten.

Zaterdag 26 april 2014

■ **DE*plus* en NP Waregem-Zulte: cursus 'Natuur-In-Zicht', excursie 2: planten.** Gids: Karel De Waele: start om 9u aan de kerk van Gottem. Tijdens de excursie worden de plantenfamilies uit de theorieles in de praktijk gedetermineerd. Einde rond 12u. Meebrengen: laarzen, loep, eventueel eigen plantengidsen, notaboekje. Excursie alleen voor cursisten.

■ **VA + PWG: Streeptocht in het Elenebos te Zulzeke (Kluisbergen).** Gids: Henk Coudenys, tel. 09/386.97.11 coudenys.henk@belgacom.net Afspraak om 14u aan de kerk van Zulzeke. Voorjaarsflora in oud bos, bronbos en in de bermen van trage wegen. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 en Guido Tack 0474/90.02.30. Elke laatste zaterdag van de maand wordt gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Braambrugstraat 43. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 27 april 2014

■ **Vlaamse Ardennendag in De Helix, Hoogvorst 2, 9506 Grimminge.** De Vlaamse Ardennendag is de trefdag voor alle gezinnen en organisaties met een hart voor natuur, bos en landschap in de Vlaamse Ardennen. Samen bieden we je een zeer ruime waaier van boeiende activiteiten, die pareltjes bos, natuur en landschap van de Vlaamse Ardennen in de kijker zetten. Zie voor meer info: www.vlaamseardennendag.be en de achterkaft in deze Meander.

Donderdag 1 mei 2014

■ **HRZ: Vroege ochtendwandeling met ontbijt.** Gids: Frederik Dierickx en Dirk Noël. Spotten van geelgors, kwikstaart, akker- en weidevogels. Ontbijt om 8u30 in de Kollebloem, Doornstraat 30, Sint-Lievens-Esse. Inschrijven op onze website (www.natuurpuntherzele.be). Wandeling start om 9u30 aan de Kollebloem, Doornstraat 30, Sint-Lievens-Esse. Einde rond 12u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en verrekijker. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

■ **HOU: Vroege Vogels-wandeling.** Om 6u aan NEC De Pastorie, Halleweg 15 9520 Zonnegem. Gids: Roman Eyckerman. Meebrengen: stevig schoeisel, eventueel verrekijker. We gaan op pad tussen Zonnegem en Morelgem.

Zaterdag 3 mei 2014

■ **NWB: Plantenstudiedag in het Zoniënwoud.** Gids: Andre Van den Bergh, tel. 052/35.05.18; GSM 0472/68.83.35.

Samenkomst aan het station van Groenendaal (Groenendaalsesteenweg, Hoeilaart) om 9u30. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok E4.57.12, met voorjaarsflora van bos, vijvers en dellen, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Liefhebbers uit onze regio kunnen kostendelend meerijden (contact nemen met Karel De Waele, 09/386.45.60 of via mail karel.de.waele@skynet.be. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank.

Zondag 4 mei 2014

■ **RO: Vroegmorgenvogelzangtocht in het Natuurpunt-reservaat Pyreneeën te Ronse.** Gids: Philippe Moreaux, tel.0476/49.24.61. Samenkomst om 5u 's morgens aan het Hof ter Guchten, Roterijstraat 278 te 9600 Ronse. Vandaar te voet dwars doorheen het reservaat 'De Pyreneeën' met zijn vochtige graslanden, elzenbroekbos, rietveld en gevarieerde hellingbossen. Zeer gevarieerde vogelpopulatie; ook interessant voor de flora, hopelijk ook vuursalamanderlarven en hazelworm. Einde omstreeks 9 u. Meebrengen: laarzen, verrekijker en warme kleding voorzien.

■ **KRB + PWG: Educatieve plantenwandeling voor beginners in het Burreken te Brakel.** Gids: Ronny De Clercq, tel.055/45.63.42 ronnydeclercq@pandora.be Afspraak om 14 uur aan de parking Perreveld. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

Dinsdag 6 mei 2014

■ **DE*plus* en NP Waregem-Zulte: cursus 'Natuur-In-Zicht', les 3: dieren.** Lesgever Paul Van Daele: Start om 19u30 in het OC, Kerkstraat 36 te Olsene. In deze les krijgt men een overzicht van de verschillende groepen in het dierenrijk. De nadruk ligt op de gewervelden. Einde rond 22u30. Alleen voor cursisten.

Zaterdag 10 mei 2014

■ **DE*plus* en NP Waregem-Zulte: cursus 'Natuur-In-Zicht', excursie 3: dieren.** Gids: Noël De Loof. Start om 9u aan de parking van het kasteel 'te Lake', Leie Linkeroever 37 Zulte. In de excursie ligt de nadruk op het waarnemen van dieren en hun sporen. Einde rond 12u. Excursie alleen voor cursisten

Zondag 11 mei 2014

■ **KRB: vroege vogels in het Burreken.** Begeleiding: Ludo Vanderlinden, tel.0479/46.69.37, vanderlinden.lu@scarlet.be. Afspraak 's ochtends om 5u aan Perreveld t.h.v. N°14 te Zegelsem. Luisteren naar een uniek ochtendconcert waarin zangvogels de hoofdrol spelen. Aansluitend organiseren we een ontbijt voor de deelnemers. Kostprijs 5 euro/ p.p. Inschrijven is noodzakelijk.

■ **DE*plus*: Familiale natuurwandeling door Grootmeers – Kleinmeers te Zingem.** Gidsen: Wim Vercruysse tel. 09/386.09.29 en Paul De Wilde tel. 0478/36.75.51. Afspraak om 13u15 op de parking aan de kerk van Petegem (rond punt) of om 14u aan de kerk van Zingem. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goede wandelschoenen en verrekijker.

■ ZV: Feestelijke opening Boembekemolen + opening tentoonstelling 'Sporen in de Tijd'. Info: Jan François, 09/361.03.00. Van 14u tot 18u in de Boembekemolen, Boembeke 18 te Michelbeke.

Dinsdag 13 mei 2014

■ **DE*plus* en NP Waregem-Zulte: cursus 'Natuur-In-Zicht', les 4: alles hangt samen.** Lesgever Koen Houthoofd: Start om 19u30 in het OC, Kerkstraat 36 te Olsene. In deze les komen de verbanden tussen verschillende organismen en hun milieu aan bod (ecologie). Er wordt ingegaan op de boeiende manier waarop organismen zich aan elkaar en hun omgeving hebben aangepast. Begrippen als natuur en milieu, ecologie, voedselketen, voedselweb en voedselkringloop worden toegelicht. Einde rond 22u30. Alleen voor cursisten.

Woensdag 14 mei 2014

■ **VA+ WMB: Familiale avondlijke natuurwandeling langs Ladeuze en de Longkruidbosjes.** Gids: Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10. Samenkomst om 19u aan de kerk van Etikhove. Genieten van de avondlijke geluiden van de vogels en het landschap van Valerius de Saedeleer... en enkele late lentebloeiers. Meebrengen: stevig schoeisel, aangepaste kledij. Einde omstreeks 22u.

■ **VWG +SL: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne,** o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde rond 22u30. Op deze bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) zal je ongetwijfeld nieuwe zaken bijleren. Er worden enkele voorstellingen gebracht, die kunnen gaan over diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten,… Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde. De exacte inhoud maken we op voorhand bekend op ons forum www.natuurforum.be --> Vlaamse Ardennen Plus.

Zaterdag 17 mei 2014

■ **NWB: Plantenstudiedag in de Sambervallei.** Gids: Luc Allemeersch, tel. 02/361.60.54. Samenkomst aan de abdij van Aulne (rue Vandervelde 275, Leers-et-Fosteau) om 9u30. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok H4.15.12, met de omgeving van de ruïnes, oevers van de Samber en beboste hellingen van de vallei, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank.

Zondag 18 mei 2014

■ **VWG + SL: Vroegemorgenzangtocht te Oudenaarde.** Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 5u30 aan de vrije parking aan de vestingen te Oudenaarde (einde van Minderbroederstraat). We luisteren en genieten van de vogelzang. In dit deel van de lente zijn de meeste soorten vogels terug van het verre zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een heel gamma aan vogelwijsjes. Einde omstreeks 8u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker.

■ **ZV: Vroegemorgenzangtocht aan de Boembekemolen.** Gids: Chris Nuyens, tel. 0495/67.9615. Afspraak om 6u aan de Boembekemolen, Boembeke 18, 9660 Brakel. Na de wandeling rond 9u kunnen alle deelnemers aanschuiven voor een ontbijt. Ontbijt: 5 euro/pers., inschrijven niet verplicht. Meebrengen: Aangepaste kledij en schoenen, eventueel vogelgids en verrekijker.

■ **ZV: Tentoonstelling 'Sporen in de Tijd' + Boembekemolen.** Info: Jan François, tel. 09/361.03.00. Tentoonstelling doorlopend van 14u tot 18u in de Boembekemolen, Boembeke 18 te Michelbeke.

■ **OUD W-P: Landschapswandeling in het natuurreservaat Rooigembeekvallei.** Gids: Gunther Groenez, tel. 0486/16.74.30. Samenkomst om 9u aan de kerk van Mullem. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: loep, verrekijker.

■ **RO + PWG: Educatieve plantenwandeling voor beginners in het Muziekbos te Ronse.** Gids: Dirk Fiers, tel. 0494/39.52.97. Afspraak om 10u aan de kerk van Louise-Marie (N454 Ommegangstraat / Schorissesteenweg). Voorjaarsflora in bronbos en oud bos. Einde omstreeks 13u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

■ **VA: Opennatuurtuinendag in Maarkedal en Zegelsem.** Doorlopend van 10 tot 18 uur kunnen 5 tuinen bezocht worden waarin alle leven een thuis vindt: Nitterveldstraat 1 te Louise-Marie (Nukerke), Hokelbeke 2 te Kerkem (Maarke-Kerkem), Korteberg 3 te Schorisse, Stokstraat 54 te Schorisse en Rovorst 6 te Zegelsem. Geniet van kunst met natuurlijke ingrediënten, hapjes en drankjes uit eigen tuinen. Meer over de tuinen op: https://www.facebook.com/TuinenVoorHetLeven en http://www.ecogardens.be/.

■ **DE*plus*: dag van het park: activiteiten in stadsbos en Astene dreef.** Maak kennis met de nieuwe wandel- en fietspaden, het speelbos, de schapen en koeien, tal van leuke weetjes over de natuur. Informatieve stops, boeiend voor jong en oud. I.s.m. ANB. Meer info: zie www.natuurpuntdeinzeplus.be.

Woensdag 21 mei 2014

■ **ZV + PWG: Planteninventarisatie Middenloop Zwalm - Jansveld.** Gids: Heidi Demolder, tel. 0476/40.34.52. Afspraak om 19u aan de Boembekemolen, Boembeke (grens Zottegem, Brakel en Zwalm). Einde omstreeks 22u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

Zaterdag 24 mei 2014

■ **DE*plus* en NP Waregem-Zulte: cursus 'Natuur-In-Zicht', excursie 4: alles hangt samen.** Gids: Peter

Depodt: Start om 9u aan het rioolwaterzuiveringsstatio n (Slekkeput, Waregem). Deze excursie richt zich vooral op de ecologische aspecten in het natuurgebied 'de Gaverbeekse meersen' en de 'Oude Spoorwegberm' Einde rond 12u. Excursie alleen voor cursisten.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 en Guido Tack 0474/90.02.30. Elke laatste zaterdag van de maand wordt gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Braambrugstraat 43. Aanvang om 9u en/ of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 25 mei 2014

■ **ZV: Vlaamse molendag + sluiting tentoonstelling 'Sporen in de Tijd'.** Info: Jan François, tel. 09/361.03.00. Tentoonstelling en molen doorlopend open van 10u tot 18u in de Boembekemolen, Boembeke 18 te Michelbeke.

■ **ZV: Werkdag Steenbergse bossen.** Info: Chris Nuyens, tel. 0495/67.85.15. Afspraak om 10u aan de ingang in de straat Steenbergen te Zottegem voor het zeisen en verwijderen van maaisel op een hooiland. Einde rond 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **VA: Familiale natuurwandeling in en rond de Geuzenhoek te Horebeke.** Gidsen: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83, filip.keirse@skynet.be en Filip Hebbrecht, filip.hebbrecht@pandora.betel.055/49.55.63. Samenkomst om 14u aan de kerk van Korsele (Korsele te St. Maria-Horebeke). Wandeling langs trage wegen die ons kennis laten maken met de Moldergem- en Tissenhovemolen en de enige Protestantse wijk in België. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker.

■ **HOU: Uitstap Kalkense Meersen.** Verzamelen om 13u30 op het Marktplein te Sint-Lievens-Houtem, nabij de kerk of rechtstreeks om 14u aan het veer te Schellebelle. Mogelijkheid tot carpoolen. Gids: Conservator Kristin Van De Velde- Kostprijs: leden Natuurpunt gratis, niet-leden: 3€ (kinderen: 1€). Inschrijven verplicht: nphoutem@gmail.com of telefonisch bij Brigite Pede 053/62.71.40. Meebrengen: stevig schoeisel, eventueel verrekijker.

Zaterdag 31 mei 2014

■ **NWB: Plantenstudiedag in de Kalkense Meersen.** Gids: Danny Minnebo en Christine Troch, GSM 0478/82.87.81. Samenkomst aan de kerk van Wichelen (Margote 84) om 9u30. Einde om 17u. De voormiddag planteninventarisatie in een overstromingsgebied van de Schelde (kmhok D3.36.22). Na de middag kan aangesloten worden aan de kerk van Uitbergen (Veerstraat 14) om 14u voor de inventarisatie van de zandige kant van de Kalkense Meersen met een oude turfput (kmhok D3.36.21), waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Liefhebbers uit onze regio kunnen kostendelend meerijden (contact nemen met Karel De Waele, 09/386.45.60 of via mail karel.de.waele@skynet.be. Meebrengen: laarzen verplicht!!, loep, flora's, lunchpakket met drank.

Zondag 1 juni 2014

■ **HRZ: Kruidenwandeling.** Gids: Frederik Dierickx. Afspraak om 9u30 aan biobedrijf Bieselenberg, Tervarent 29, Sint-Lievens-Esse. Bespreking diverse kruiden, gebruik in de keuken, gebruik in de fytotherapie, geschiedenis, relatie met andere planten en dieren, proeven van kruidenbereidingen. Einde rond 12u. Meer info: www. natuurpuntherzele.be.

■ **MOW Maarkedal: Wandelen langs trage wegen en oude bomen in Kerkem (Maarkedal).** MOW-maarkedal loopt voor op de bio-week. Nieuwe formule: *namiddag*! Vertrek om 14u. aan de kerk van Kerkem met bio-afsluiter. Breng zo mogelijk een drinkbeker per deelnemer mee. Meebrengen: Kleding en stapschoenen naar gelang de weersomstandigheden. Begeleiding door Natuurpunt (Jo Cosijn). Deelname: vrije bijdrage.

■ **RO: Bezoek aan het vogelreservaat van Natagora in de slibbekkens van de voormalige suikerfabriek van Frasnes-les-Anvaing.** Gids: Pierre Parez. Samenkomst om 10 u op de parking van de bibliotheek van Frasnes (volg de richtingaanwijzers vanaf het marktplein). Wie aansluitend wenst te lunchen (ook vegetarisch) in restaurant Manger etc… (ca 10 euro/persoon) geeft zijn naam op via François. ronsse@scarlet.be,tel 055/21.48.98. Einde omstreeks 12u30. Meebrengen: laarzen en verrekijker.

■ **RO: Bezoek aan het park van het kasteel van Anvaing.** Samenkomst om 14 u voor het kasteel van Frasnes-les-Anvaing. Informatie via François.ronsse@scarlet.be tel.055/21.48.98 of op de website van Natuurpunt Ronse voor het dagprogramma. Geschiedenis, fauna en flora, beheer en bezoek aan de in authentieke staat behouden eetzaal waar in 1940 de Belgische capitulatie werd ondertekend. Aansluitend aperitief in de bijgebouwen van het kasteel. Einde omstreeks 17 u. Meenemen: laarzen en verrekijker.

Dinsdag 3 juni 2014

■ **DE*plus* en NP Waregem-Zulte: cursus 'Natuur-In-Zicht', les 5: biodiversiteit.** Lesgever Frederic Piesschaert: Start om 19u30 in het OC, Kerkstraat 36 te Olsene. In deze les wordt het belang van verscheidenheid in de natuur benadrukt. Er wordt gekeken naar de bedreigingen van deze verscheidenheid en er wordt stilgestaan bij het verhogen van de biodiversiteit in je eigen omgeving (tuin). Einde rond 22u30. Alleen voor cursisten.

Zondag 8 juni 2014

■ **DE*plus*: 'De Ronde van Deinze': op zoek naar natuur in Zeveren.** Gidsen: Koen Houthoofd (09/328.11.08) en Noël De Loof. Start om 10u aan de kerk van Zeveren. Wandeling in en rond de natuurgebieden in Zeveren. We bezoeken de mooiste plekjes in en rond Zeveren, waar orchideeën en andere bijzondere plantjes nooit ver weg zijn. Einde om 12u. Meebrengen: laarzen of waterdicht schoeisel.

Zondag 8 juni tot zondag 15 juni 2014

■ **NWB: Plantenstudieweek in de Schwäbische Alb (D).** Gids: Andre Van den Bergh, tel. 052/35.05.18; GSM 0472.68.83.35. Verblijf in halfpension in Hotel Gasthof Rössle te D-72510 Frohnstetten. Een weekje botaniseren in de Schwäbische Alb en het Oberes Donautal. Er zijn 14 tweepersoonskamers en 4 singles gereserveerd. De inschrijvingen zijn afgesloten. De deelnemers krijgen tijdig de nodige informatie.

Woensdag 11 juni 2014

■ **VA: Avondwandeling in het Kluisbos.** Gids: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91. Samenkomst om 21u aan de parking van het recreatieoord 'Kluisbos' (zwembad). Daar wandelen we, op zoek naar geluiden van de jonge bosuilen en eventueel ransuilen en mogelijk kerkuil op andere locatie. Meebrengen: stevig schoeisel, verrekijker,... Einde omstreeks 23u.

Vrijdag 13 juni 2014

■ **ZV: Familiewandeling: verkennen van het natuurgebied Vossenhol en omgeving.** Info: Vincent Decroock, 0498/10.95.39. Samenkomst om 19u30 aan ingang Vossenhol, Vossenholstraat te Zottegem Sint-Maria-Oudenhove. Voorzie je van aangepast schoeisel. Einde rond 21u30.

Zaterdag 14 juni 2014

■ **DE*plus* en NP Waregem-Zulte: cursus 'Natuur-In-Zicht', excursie 5: biodiversiteit.** Bezoek aan het biologisch landbouwbedrijf De Zonnekouter, Vossenholstraat 9 te Machelen. Afspraak ter plaatse om 9u. Maak kennis met dit bloeiend bio-bedrijf met rondgang en nadere uitleg. Wij sluiten deze cursus af met een drankje. Einde rond 12u.

■ **SL + PWG: Streeptocht in de Langedreef te Nazareth.** Gids: Henk Coudenys, tel. 09/386.97.11 coudenys. henk@belgacom.net Afspraak om 14u aan de kerk van Nazareth. Inventarisatie van de hogere planten in soortenrijke voedselarme wegbermen met heiderelicten. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

Zondag 15 juni 2014

■ **OUD W-P: Een hooiland in bloei: wandelen in de Langemeersen.** Gidsen: Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62 en Paul Cardon 055/31.19.92. Samenkomst om 14u aan het kruispunt van de Meersstraat in Petegem aan de Schelde (Wortegem-Petegem) en het zijstraatje in de Langemeersen, nabij het populierenbos. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, verrekijker.

■ **VWG + SL: Vogeltocht naar Zeeland.** Gids: Niko Van

Wassenhove, tel 09/385.74.58. Samenkomst om 6u aan de kerk van Eke. Kostendelend rijdend. Op zoek van lepelaar tot graszanger en van strandplevier tot grote stern. Mogelijke gebieden zijn het Veerse Meer, Neeltje Jans, Plunjepolder, Flaauwers en Wevers Inlaag en Zierikzee. Einde omstreeks 18u. Meebrengen: goed schoeisel, telescoop, verrekijker met vogelgids en eten en drank.

Woensdag 18 juni 2014

■ **DE*plus*: Avondlijke natuurwandeling in Deinze.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/3864560 (gsm 0474/77.82.76, enkel die avond te gebruiken). Samenkomst om 19u op de parking bij het station tussen de Gaversesteenweg en de Veldstraat. Einde bij zonsondergang. Op zoek naar stukjes natuur in het stedelijk milieu. Meebrengen: goed schoeisel, eventueel verrekijker en fototoestel.

Zaterdag 21 juni 2014

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Contactpersoon: Koen Gintelenberg tel. 0475/42.42.86. Afspraak om 10u aan de ingang van het Vossenhol, Vossenholstraat, Zottegem. Einde rond 17u. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **IWG+ VA: Op zoek naar libellen in het Paddenbroek te Berchem.** Gids: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91. Samenkomst om 13u45 aan de kerk van Berchem of om 14u aan parking Paddenbroek, Paddenstraat te Berchem. Op zoek naar de gewone libellensoorten, met initiatie in het determineren van deze sierlijke beestjes. Afhankelijk van de resterende tijd bezoeken we ook de Centrale te Ruien met veel kans op vuurlibel en variabele waterjuffer. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen nuttig bij regenweer, loep en libellengids is nuttig maar niet noodzakelijk.

■ **KRB: werken in de natuur.** Begeleiding: Dirk Criel, tel.055/45.66.10, dirkcriel@skynet.be Afspraak om 9u aan Perreveld t.h.v. N°14 te Zegelsem. Einde omstreeks 12u. Natuurbeheer betekent ook handen uit de mouwen steken. Allerlei werkjes staan op het programma. En zoals steeds maken vele handen het werk lichter.

Zaterdag 28 juni 2014

■ **SL +PWG: Educatieve wandeling voor gevorderden; streeptocht in de Scheldevallei te Gavere, sas van Asper.** Gids: Gids: Alexander Van Braeckel, tel. 0473/85.45.62. Afspraak om 14u aan de parking Sportdreef Gavere. Inventarisatie van hogere planten langs de Schelde-oevers en in soortenrijke wegbermen. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

■ **NWB: Plantenstudiedag in het Westhoekreservaat.** Gids: Mia Barbieur, GSM 0476/46.58.34 in samenwerking met Marc Leten. Samenkomst aan het station van De Panne (Stationsplein 9) om 9u30. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok D0.16.12, met ontkalkte duinen en overgang van polder naar duin, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 en Guido Tack 0474/90.02.30. Elke laatste zaterdag van de maand wordt gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Braambrugstraat 43. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 29 juni 2014

■ **ZV: Boembekefeesten.** Info An De Schrijver, tel. 0484/77.72.44. Vanaf 14u zijn er de jaarlijkse feesten aan de Boembekemolen in samenwerking met vzw Boembeke. Vanaf 14u staat de bar ter beschikking en is er voor de kleinsten een springkasteel. Start om 14u. van een wandeling door Natuurpunt Zwalmvallei. Vanaf 17u verwachten we jullie voor het aperitief en tegen 18u voor de barbecue. Meer info op www.boembeke.be.

■ **DE*plus*: Open natuurtuinendag.** Info Koen Houthoofd (09/328.11.08). Een tiental natuurrijke tuinen openen hun deuren. Een bezoek eraan leert je hoe je elke tuin kunt omtoveren tot een aantrekkelijke verblijfplaats voor vogels, amfibieën, libellen, vlinders, bijen en andere aangename en nuttige diertjes. Meer info: zie www.natuurpuntdeinzeplus.be.

Zaterdag 5 juli 2014

■ **HRZ: Vlinderwandeling in het Duivenbos.** Gids: Frederik Dierickx. Samenkomst om 9u30 aan de Oude Steenbakkerij, Kauwstraat 103, Sint-Lievens-Esse. Het leven van de vlinder, we bekijken de soorten, waardplanten en rol in de natuur. Ook leuk voor de kleintjes. Einde rond 12u. Meebrengen: laarzen of goede wandelschoenen. Meer info: www.natuurpuntherzele.be.

■ **KBE+ IWG vangen nachtvlinders in het bos t'Ename.** Gids: Pieter Blondé, 0488/36.22.79 pieterblonde@hotmail.com. Samenkomst om 21u aan loods Bos t'Ename Braambrugstraat, 43 te Oudenaarde. Wie later komt best bellen om te vragen waar we exact gaan vangen (hangt van het weer af). Meebrengen: laarzen of goed schoensel, gidsen en vangmateriaal. Einde omstreeks de vroege uurtjes.

Vrijdag 11 juli 2014

■ **ZV: Familiewandeling met verkenning van de steile hellingen rond St.-Goriks-Oudenhove.** Info: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Samenkomst om 19u30 aan centrum St.-Goriks-Oudenhove. Voorzie je van aangepast schoeisel. Einde rond 21u30.

Zaterdag 12 juli 2014

■ **VA + PWG: Streeptocht in de Bosheide te Nukerke (Maarkedal).** Gids: Henk Coudenys, tel. 09/386.97.11 coudenys.henk@belgacom.net Afspraak om 14u aan de kerk van Louise-Marie (N454 Ommegangstraat / Schorissesteenweg). Inventarisatie hogere planten in ifbl-kwartierhok E2.48.42 (bos, heiderelicten, vijveroevers). Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

Zondag 13 juli 2014

■ **DE*plus*: Big Jump.** Info: Wim Bracke, tel 09/380.01.03 en Koen Houthoofd tel 09/328.11.08. St-Poppoplein Deinze om 15u.

Woensdag 16 juli 2014

■ **DE*plus*: Avondlijke natuurwandeling langs de oude Leie in Bachte.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60 (gsm 0474/77.82.76, enkel die avond te gebruiken). Samenkomst om 19u op de parking aan het kerkje van Bachte (bij het MPI). Genieten van avondlijke vogelgeluiden, oeverplanten en landschap. Einde bij zonsondergang. Meebrengen: goed schoeisel (eventueel laarzen bij regenweer), eventueel verrekijker en fototoestel.

Zaterdag 19 juli 2014

■ **NWB: Plantenstudiedag in de Koeheide.** Gids: Daniël De Wit, GSM 0477.25.10.32. Samenkomst op de parking van café D'aa Boan, Oude Baan 80 te Bertem om 9u30. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok E5.22.22, met de Koeheide en omgeving, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Liefhebbers uit onze regio kunnen kostendelend meerijden (contact nemen met Karel De Waele, 09/386.45.60 of via mail karel.de.waele@skynet.be. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank.

Zondag 20 juli 2014

■ **OUD W-P: Dagvlinderwandeling in Bos t'Ename.** Themawandeling met specifieke aandacht voor de dagvlinders. Gids: Pieter Blondé, tel. 0488/36.22.79 of Guido Tack, tel.0474/90.02.30. Samenkomst om 14u aan het Provinciaal Archeologisch Museum (PAM), Lijnwaadmarkt 20 te Ename. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 26 juli 2014

■ **OUD W-P +PWG: Streeptocht in het Speibos en Schelde-oevers te Oudenaarde.** Gids: Henk Coudenys, tel. 09/386.97.11 coudenys.henk@belgacom.net Afspraak om 14u aan de parking tegenover Administratief Centrum Oudenaarde (straatnaam: Tussenmuren). Inventarisatie hogere planten in ifbl-kwartierhok E2.38.12; Schelde-oevers, jong bos en industrieterrein. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, eventueel loep en flora.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 en Guido Tack 0474/90.02.30. Elke laatste zaterdag van de maand wordt gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Braambrugstraat 43. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Schauvliegvissen

Norbert Desmet

"Iedereen, jong of oud, moet de hengelsport kunnen beoefenen": aan het woord minister Joke Schauvliege over het nieuwe visserijbesluit, in 'Vislijn 2014'. Iedereen moet binnen een straal van 2 km in een bos kunnen wandelen, of zoveel mogelijk bossen moeten open voor het publiek, een visie van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) die ook meer en meer door Natuurpunt wordt aangekleefd, zie de 'Grote Natuurenquête'. Ook jagen kan nu het hele jaar door, uiteraard met wat papieren beperkingen die erg weinig inhouden. Beteugeling daar is dus nog meer uitgehold dan vroeger.

Moeten we vanuit Natuurpunt niet eens de vraag stellen of natuur in deze al moeilijke tijden misschien ook iets meer natuur mag zijn, zonder al die 'sociale verplichtingen'? We staan klaarblijkelijk niet alleen: Sancho in Snep 4, 2013. "Natuur voor iedereen? Nee, bedankt". Wij vonden (op een wandeling daar) dat driekwart van die andere toeristen op de knuppelpaden in Reserve Rommelaere, tot ons en hun genoegen, beter naar het pretpark van Bellewaerde zou verkassen'.

Als voorbeeld: 'vissen en natuurbehoud'

Nemen we die titel letterlijk dan kunnen we verwijzen naar de toenemende verbetering van het visbestand in onze wateren. In Meander hebben we daarover al af en toe geïnformeerd. Er zwemmen weer soorten

Leyhoek te Deinze *foto: Rik Desmet*

o.a. in de Schelde en de Leie waarvan we zelfs tien jaar geleden niet hadden durven dromen. Ook de grotere beken als de Zwalm en de Maarkebeek doen het duidelijk beter en er wordt verder aan gewerkt met vistrappen en visuitzettingen. Wel worstelt men nog duidelijk met de waterkwaliteit. Al dat moois is een bijkomende schakel in de voedselketen waar bv. veel visetende vogels en watervogels van profiteerden in vorige jaren bij winterpieken, als de meeste stilstaande wateren dichtgevroren waren. De natuur wordt er beter van, tenminste als we de toxische stoffen in dat vissenlijf even buiten beschouwing laten en als we grote vissterfte als in september 2012 in de toekomst kunnen vermijden.

Zelfs in dit korte voorwoord wordt al drie keer verwezen naar vervuiling, er is dus nog veel werk aan de winkel. We kunnen vissen in de titel ook uitbreiden naar de hengelsport, in de volksmond luidt het immers nog steeds 'gaan vissen'. En er is meer: in maart 2013 werd het visserijreglement van 1992 grondig veranderd en als natuurliefhebbers worden we daar soms wel mee geconfronteerd. Wat je vooraf moet weten is dat er openbare waters en privéwaters bestaan. Zo is de Donkvijver in Oudenaarde een privéwater en daar gelden andere regels dan in de door ANB gesuperviseerde openbare wateren als bv. de meeste Oude Schelde- en Leiearmen en de Schelde zelf.

Het nieuwe visreglement geeft ons de indruk dat ook daar natuur naar een tweede plan verhuisd is en dat het op vele punten beter kon. Zo is de gesloten periode van 16 april tot 31 mei erg kort om van bescherming van natuur rond de viswateren te kunnen spreken. Die periode vinden we erg 'nauw', zodat we ons afvragen voor hoever 'natuur' daar bij de besluitvorming aan bod kwam. Zeker op natuurrijke visplaatsen mocht het iets meer zijn om alleen al nestverstoring van bv. fuut en ijsvogel en vogels van de oevervegetatie te beperken. Vogelsoorten als bv. kleine karekiet komen pas aan eind april- begin mei. Bij ons vallen de meeste viswateren aan Schelde en Leie-meanders onder dit beleid. Er zijn ook nogal wat plaatsen waar het jaar door mag gevist worden en er dus al helemaal geen rust meer gewaarborgd is. Bij navraag verdedigt Kristof Vlietinck (ANB) zich met het argument dat op die plaatsen de natuur minder prominent aanwezig is en dat ook op ecologisch kwetsbare plaatsen een visverbod kan uitgevaardigd worden, goed om weten dus, maar o.i. is er nog niet te veel te zien op voornoemde plaatsen.

Wat ons ook niet zint is de mogelijke vangst van beekforel vanaf 30 cm maar dat zou alleen mogen gebeuren in waters waar de soort werd uitgezet. Beekforel komt bij ons nog in een paar uiterst beperkte natuurlijke populaties voor, vandaar de zorg natuurlijk. Ook het meenemen van vis lijkt ons wat omstreden: zo kan ik als visser met de nieuwe

wetgeving 5 vissen meenemen, bv. 2 rietvoorns van meer dan 15 cm, een zeelt (minimummaat 30 cm) en 3 snoekbaarzen. Deze laatste soort wordt even verder evenwel afgeraden voor consumptie (= alle roofvis…). Dat men karper in de grootteorde van 30 tot 60 cm en brasem toelaat te 'oogsten', geeft minder weerstand. Het kan zelfs een nuttige

Snoekbaars *foto: Vilda, Rollin Verlinde*

beheervorm zijn, gezien hun 'woel'karakter in de viswaters, wat nadelig is voor waterplanten en bijhorende ecologische schakels. Op veel plaatsen treedt er daardoor verbraseming van onze natuurlijke waters op, met de vele nadelige gevolgen van dien. Men wijst er wel op dat driekwart van de vissers de gevangen vis terugzet, maar toch lokt het principe van meenemen van vis echter verwarring uit. En een deel van de vissers is immers allesbehalve sportief: in het Paddenbroek presteerden enkelingen het, dit winterseizoen alle grote snoek weg te vangen....

En dan is er nog de nachtvisserij, ook al verstorend voor slaapplaatsen en rust aan de waterkant in het algemeen: niet alleen het vissen op zich maar de bijkomende zaken als voederbootjes en vissen vanaf de boot. Ook op plaatsen waar dit niet toegelaten is gebeurt het meer dan genoeg, ook al omdat toezicht 's nachts vrijwel onbestaande is. Wel worden er soms gerichte controles uitgevoerd (bron: K. Vlietinck, ANB). Een mooi voorbeeld daar ook is de Donkvijver te Oudenaarde en de meeuwensterfte (weliswaar niet onder ANB-bevoegdheid) en het illegale vissen door mensen uit het Oostblok en de manier waarop daartegen opgetreden wordt: vrijwel niet of onmacht alom!

We hebben de indruk, die is misschien persoonlijk, maar toch evengoed vrij algemeen binnen natuurkringen, dat geheel het beleid wat lauw en angstvallig populistisch voortboert. En wie durft te zeggen van waar de druk komt? Dit heeft voor gevolg dat meer en meer mensen denken dat alles overal kan en dat het principe 'de natuur is van iedereen' daardoor in verkeerde zin versterkt wordt. Op die manier wordt handhaving des te moeilijker, zijn excessen stilaan overal zichtbaar en boert de natuur verder achteruit, wat men daar in allerlei ronkende goednieuwsberichten ook over mag zeggen.

Muzikale wandeling met Natuurpunt-ticket op Dranouter Festival 2014

Net als vorig jaar werken Natuurpunt en Dranouter Festival (1, 2 en 3 augustus 2014) opnieuw samen om het leefgebied van de geelgors veilig te stellen. Per Natuurpunt-weekendbiljet gaat er 5 euro naar de aankoop en het beheer van natuurgebieden in het Heuvelland. Daarbij nemen we initiatieven om de geelgors te beschermen, zoals het aanleggen van hagen en houtkanten en het beheer van graanakkers. De geelgors is in 30 jaar tijd met maar liefst 80 % achteruitgegaan. De grootste oorzaken zijn het verdwijnen van zadenrijke graanstoppels en van kleine landschapselementen.

Het festivalprogramma raakt stilaan bekend (met o.a. Billy Bragg, Filip Kowlier, Rocco Granata en Le Vent Du Nord) en de voorverkoop is gestart. Je kan vanaf nu opnieuw je Natuurpunt-weekendtickets bestellen. De prijs is dezelfde als voor een gewoon ticket maar er zijn twee voordelen aan verbonden.

- Een deel van de prijs van je weekendtickets (5 euro) gaat naar de concrete bescherming van de geelgors in het Heuvelland;
- Je kan met dat weekendticket ook deelnemen aan

Boomkwekerij
DE BOCK LV
Wij zijn specialisten in
Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen
Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename
Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

Office Partners
méér dan complete kantoorinrichting
gratis cataloog
& info folder
professioneel advies op maat
http://www.officepartners.be
e-mail: officepartners@skynet.be
Tel: 055/30.41.13

een gratis, exclusieve muzikale natuurwandeling in de buurt van het festival. Naast de boeiende info van onze natuurgidsen krijg je ook enkele intieme optredens te zien langs het parcours. De namen van die muzikanten lees je op de website!

In 2013 werden er bijna 500 Natuurpunt-tickets verkocht en op de festivalweide konden we 61 nieuwe leden maken. Een mooi resultaat maar dit jaar willen we beter doen! We zullen opnieuw een mooie stand voorzien op het festival en dit voorjaar hebben we nog een leuke publieksactie in petto. Maar dat houden we nog even geheim.

Tickets en info: www.natuurpunt.be/dranouter

Het Burreken breidt uit met 2 hectare

Filip Hebbrecht

Het Burreken is een sprookjesachtig stukje Vlaanderen in het hartje van de Vlaamse Ardennen.
Het gebied heeft alles om een natuurgebied van uitzonderlijke waarde te zijn: ongerepte riviertjes, oude bossen, prachtige valleien en steile heuvels.
Wegens zijn natuurwetenschappelijke en esthetische waarde is het gebied sinds 1980 een geklasseerd landschap. Bovendien is het Burreken erkend als een Natuurreservaat, VEN- en Habitatrichtlijngebied, waardoor het van een aantal extra beschermingen geniet. Het is een van de laatste natuurlijke stiltegebieden in Oost-Vlaanderen.

Hier maak je kennis met een kleinschalig landschap zoals je er nog maar weinig vindt in Vlaanderen.
Natuurelementen als hagen en houtkanten verbinden de akkers en weiden met elkaar. De kabbelende bronbeekjes doen denken aan de Ardennen. Het zal u dan ook niet verbazen dat het Burreken ecologisch hoge ogen scoort.
De uitbundige voorjaarsflora van bosanemonen, boshyacinten en sleutelbloemen zorgt voor een echt kleurenpalet. De vele houtkanten welke het gebied rijk is zijn een thuis voor zeldzame soorten als sleedoornpage,eikelmuis en geelgors. In de uiterst zuivere beekjes kan je nog de vuursalamander en de beekprik aantreffen.
Het Burreken is niet alleen een paradijs voor dieren en planten. Om iedereen te laten genieten van deze prachtige natuur werden 2 wandelroutes aangelegd, welke de gebieden met elkaar verbinden. Samen goed voor 14 km wandelplezier. Kom zeker eens wandelen en misschien komt u wel oog in oog te staan met de kudde Galloway runderen en Exmoor pony's die het gebied doorkruisen.

Het Burreken is nu meer dan 32 jaar beschermd gebied. Het 1e perceel werd in 1981 aangekocht door de toenmalige Natuurreservaten. Ondertussen beheert de lokale kern vrijwilligers 35 hectaren natuur verspreid over 3 deelgebieden. Nieuwe natuur kopen is een werk van lange adem dat berust op de inzet van de vele vrijwilligers. Mensen die s'avonds langsgaan bij eigenaars om te onderhandelen, om te praten. Onlangs werd een overeenkomst bereikt voor de aankoop van 2 hectaren weide en bos. 20 000 vierkante meter wordt op die manier opnieuw natuur. Stilaan kunnen we beginnen dromen van een groot aaneengesloten natuurgebied waar reeën zich vrij kunnen bewegen. Elke aankoop brengt ons dichter bij die droom.

Daarom is jouw hulp voor de natuur in Het Burreken nodig. Voor elke vierkante meter die Natuurpunt koopt, moeten we bovenop de overheidssteun nog 1 euro zelf bijeenzoeken. Dat is dus nog eens 20 000 euro. Een stevig bedrag. Maar we zijn er zeker van dat we genoeg Oost-Vlamingen vinden die meehelpen: 500 mensen die 40 euro geven, dat is al wat we nodig hebben.
Met jouw steun kunnen we die 2 hectaren blijven bewaren en beheren als natuur.
Alvast bedankt.

P.S. **Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest**, waardoor je minder belastingen betaalt. Voor jezelf maakt dat de gift wat lichter. Voor de natuur wordt ze dubbel zoveel waard.

Projectcode Burreken 6602
rekening BE56 2930 2120 7588
Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen.

De Mediawatcher

Bestuivers

Wetenschappers van het Europese Joint Research Center brachten het 'bestuivingspotentieel' van de landbouw in Europa in kaart. Het overzichtswerk vormt een belangrijk nieuw instrument om de reële bijdrage van wilde bestuivers aan de productiviteit van voedselgewassen te meten. De onderzoekers waarschuwen voor habitatverlies en de impact van intensieve landbouw.

Een recent artikel van de hand van onderzoekers van het Joint Research Center (JRC), gepubliceerd in het wetenschappelijk tijdschrift 'Land', indexeerde het Europese 'bestuivingspotentieel'. In de eerste plaats zijn de resultaten volgens de onderzoekers een belangrijke hulp bij het inschatten van de bijdrage van wilde bestuivers aan de productiviteit van voedselgewassen, maar anderzijds maakt de indexering ook duidelijk waar de Europese landbouw het meest kwetsbaar is.

Specifiek gingen de onderzoekers na in welke mate 'korte afstand'-bestuivers' in staat zijn voedselgewassen te bestuiven. Dit onderzoek bevestigt dat biodiversiteit en bepaalde ecosysteem-diensten cruciaal zijn voor onze voedselzekerheid en het algemeen welzijn van de mens. "Het is dan ook van groot belang dat de biodiversiteit beschermd wordt", klinkt het.

(Vilt, nieuwsbief 06/01/2014)

Stroperij

Het Agentschap voor Natuur en Bos heeft vorig jaar 208 processen-verbaal opgesteld voor stroperij, een daling met meer dan 30 procent. Het grootste aantal pv's werd uitgeschreven in Oost-Vlaanderen (60), gevolgd door Limburg (46) en West-Vlaanderen (37). 42 pv's hadden betrekking op stroperij bij de jacht en 100 op stroperij bij de visserij. De grootste slachtoffers zijn zangvogels als de vink, Europese kanarie, geelgors, maar ook buizerds, haviken en sperwers en de haas, vos, ree, steenmarter en paling. (Belga). De Standaard - 25-02-2014

Insecten op je bord

Het Belgische Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) heeft de handel van tien insecten voor menselijke consumptie goedgekeurd. Concreet gaat het over tien insectensoorten: de huiskrekel, de Afrikaanse treksprinkhaan, de morioworm, de meelworm, de buffaloworm, de wasmotrups, de Amerikaanse woestijnsprinkhaan, de bandkrekel, de rupsen van de kleine wasmot en de zijdevlinder. Voor het in de handel brengen van deze soorten gelden de algemene principes van de levensmiddelenwetgeving, zoals de toepassing van de goede hygiënepraktijken, traceerbaarheid, meldingsplicht, etikettering en de implementatie van een autocontrolesysteem.

(Vilt Nieuwsbrief, 23/12/2013)

Rijk met kakkerlakken…

Geen kippen, koeien of varkens zijn de meest winstgevende dierenteelten in China. Als je écht veel geld wil verdienen –tot 30 000 euro per maand– dan moet je er kakkerlakken houden. Belangrijkste klant is de farmaceutische industrie, die de insecten verwerkt in schoonheidsmiddeltjes voor een stralende huid, in zalven die brandwonden genezen en allerhande poedertjes.

De kakkerlakken worden gevoerd met verpulverd groente- en visafval, de stallen moeten om de tien uur uitgemest worden. Als de diertjes vier maanden oud zijn en ze bijna vleugels krijgen, worden ze gevangen, in teilen gezet, met kokend water overgoten en nadien vermalen tot poeder. Volgens sommige Chinese biologen zitten er in het insect nuttige regeneratieve stoffen en zou het poeder preventief werken tegen leverkanker.

(Vilt Nieuwsbrief, 27-02-2014)

De roek nadert Gent

Tussen het Parkbos, ten zuiden van Gent en de

Scheldevallei vestigt zich momenteel een kolonie roeken. De roek geeft de voorkeur aan agrarisch landschap afgewisseld met bomen, bosjes, bomenrijen en houtkanten. En dat vindt hij in het landschap tussen het Parkbos (Gent, De Pinte) en de Scheldevallei. Ter hoogte van de kruising van de Polderdreef (De Pinte) en de N60 zijn er meer dan tien nesten terug te vinden in het populierenbosje nabij dit kruispunt

De plaats waar deze kolonie zich nu vestigt is tot op heden de meest noordelijke vindplaats in de provincie Oost-Vlaanderen. De voorbije tien jaar heeft de vogel zich noordwaarts verspreid via de Scheldevallei, vrijwel telkens nadat er wat zuidelijker broedbiotoop door kappingen verloren ging.

Bericht ANB

De rol van biolandbouw

"Biolandbouw is voortrekker in het ontwikkelen van methodes, en leert ons dat je met veel minder inputs toch kunt produceren. En we zijn daar eigenlijk vrij actief mee bezig, via de antibiotica in de veeteelt bijvoorbeeld. Boerenbond zette een project op zodat varkenshouders op een dierenarts beroep konden doen voor een antibiotica-audit. Eerst wilde geen enkele varkensboer dat doen. Nu zijn er 65 boeren, en hun antibioticagebruik daalde met 60 % terwijl hun productiviteit lichtjes steeg".

Antwoord van Boerenbond voorzitter Piet Vanthemsche in een interview met Wervelkrant 4/2013 op de vraag: "wat is de rol van biolandbouw"?

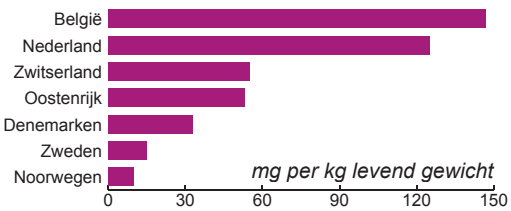

Antibioticagebruik in veehouderij. Bron: Journal of Antimicrobial Chemotherapy november 2013.

Jullie waren weer fantastisch

De resultaten van het Grote Vogelweekend van Natuurpunt zijn bekend! 20 000 tellers in 14 063 tuinen telden meer dan 372 411 tuinvogels.

Voor het eerst sinds 2011 staat de huismus terug aan de top. Op plaats twee volgt de vink, en de koolmees sluit de top 3 af.

Deze verschuiving betekent niet dat onze huismus het terug beter doet. Ze profiteert gewoon van de slechtere prestaties van haar 'concurrenten' in de top. Ook de spreeuw blijft verder wegzakken in de rangschikking.

(bericht Natuurpunt, 24-02-2014)

Blekerij te Deinze

Vlaams minister Geert Bourgeois kent subsidies toe voor de inrichting en het beheer van de Blekerij. De Blekerij, nabij Deinze, staat bij velen bekend als één van de best bewaarde orchideeënrijke dotterbloemgraslanden in de ruime regio. Omwille van de ongeschondenheid van de greppelstructuren is het dan ook beschermd als landschap. Het is dankzij deze bescherming dat Onroerend Erfgoed de maatregelen ter bescherming van dit landschap ondersteunt

(Beheerflits 08-01-2014)

Monsanto

Het Amerikaanse Hooggerechtshof heeft Monsanto vrijgesproken in een grote zaak tegen de Amerikaanse Vereniging van Biologische Zaadveredelaars en meer dan tachtig andere aanklagers. Het vonnis is omstreden, omdat het Monsanto de mogelijkheid geeft boeren op wiens velden onbedoeld Monsanto-zaden aanwezig zijn aan te klagen.

De grote groep aanklagers, waaronder zaadbedrijven, landbouworganisaties en vele Amerikaanse en Canadese familieboeren wilden zich via de rechtszaak beschermen tegen de agressieve patentenstrategie van de agrochemische reus, en wilden het Monsanto moeilijker maken boeren aan te klagen wanneer er op hun velden ggo-zaden van Monsanto gevonden worden.

(Vilt, Nieuwsbrief, 16/01/2014)

Afschot ree en everzwijn

In 2012 werden 4837 reeën geschoten in Vlaanderen, een stijging met bijna 37 procent ten opzichte van 2003. Voor everzwijnen is de stijging veel spectaculairder. In 2006 werden er slechts twee geschoten terwijl dat er in 2012 al 538 waren. De stijging vond voor 70 procent in Limburg plaats. Dat meldt het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

(Vilt Nieuwsbrief, 31/01/2014)

Nog een Oscar…

Bruine boszanger is soort van 2013.

Bij het begin van het nieuwe jaar werd er bij de Vogelwerkgroep traditiegetrouw teruggekeken op wat het voorbije jaar gebracht heeft. Zo werd op de nieuwjaarsreceptie voor de vierde maal de wisselbeker 'lijster van het jaar' uitgedeeld, een prijs voor wie het hoogste aantal vogelsoorten heeft gezien binnen de regiogrenzen van VA+ op 1 jaar tijd. Simon Feys mag de wisselbeker voor een jaartje op de schouw zetten. Hij klokte af op 180 soorten en kwam daarmee dicht in de buurt van het record (182 in 2011). De prestigieuze 'Gerard Mornie-award' werd voor de derde keer overhandigd aan de

persoon die de mooiste en zeldzaamste soort heeft gevonden tijdens het voorbije jaar. De winnaar wordt democratisch verkozen d.m.v. een stemming. Gerard leverde net als vorig jaar eigenhandig de prijs: een mooi kader met foto. Dit jaar werd er gekozen voor de bruine boszanger van Davy De Groote. Dit kbv-tje uit Oost-Siberië ontbreekt wat aan X-factor, maar is zeldzaam genoeg om de meerderheid van de stemmen achter zich te krijgen.
(Vogelwerkgroep VA+)

Waterlanders: prestigieus project in Herzele

Frederik Dierickx

Het belang van kleine landschapselementen (KLE's) is in de huidige natuurvisie en ecologie al langer gekend. De teloorgang van KLE's is vooral te wijten geweest aan de modernisering van de landbouw en het verlies aan open ruimte. Natuurverenigingen, regionale landschappen en lokale werkgroepen hebben de laatste jaren heel wat inspanningen geleverd voor het behoud en uitbreiding van KLE's, denken we bijvoorbeeld maar aan de knotteams van het RLVA. Vaak worden deze projecten nog te weinig gesteund door de lokale besturen wat alleen maar te betreuren is.

Een van de KLE's die misschien nog het meest geleden heeft onder de 'verarming' van het landschap is de natuurlijke poel. Vroeger werden poelen gebruikt als veedrinkpoelen en heel vaak groeiden deze uit tot een uniek, weliswaar klein, waterbiotoop. Het ontstaan van een zoetwaterpoel is een van de meest ingenieuze systemen in de natuur. Grondwater vinden we terug in alle bodems en op elke locatie in het landschap, het kan een combinatie zijn van doorgesijpeld hemelwater en water afkomstig van geologische processen of een combinatie van hemelwater en hangwater dat gebonden zit tussen de bodempartikels. De geboorte van een poel hangt samen met een aantal cruciale factoren: de grondwaterstand, reliëf van het landschap, het aanwezige omliggende biotoop, bodemstructuur en –textuur. De grondwatertafel mag niet te diep zitten, hoe hoger het grondwater hoe gemakkelijker het aan de oppervlakte kan komen. Vandaar zijn laag gelegen gebieden en beekvalleien ideaal. Een bosrijke omgeving brengt leven naar de poel. Insecten houden van een bosbiotoop maar ook van water, jagers zoals libellen gebruiken de poel als levend buffet. Heel wat zangvogels doen zich tegoed aan deze insecten en roofvogels weten dat een poel insecteneters aantrekt. Niet in het minst zijn amfibieën waaronder kikkers en salamanders de vaste bewoners van een natuurlijke poel. Ze foerageren van en naar hun geboortepoelen en planten zich daar ook opnieuw voort. De bloei van waterplanten geeft hen de nodige bescherming en biedt tevens locaties voor het afzetten van hun eitjes. Wanneer het water in de poel zakt zorgt een drassige omgeving ervoor dat salamanders kunnen overleven in de modder en ook in de winter zijn dit geliefde buitenverblijven.

Een van de meest zeldzame salamanders is de kamsalamander (*Triturus cristatus*), de grootste van onze watersalamanders en door Europa beschermd. De kamsalamander houdt van stilstaand water, een ruime poel met voldoende waterplanten is ideaal. De paring en het afleggen van de eitjes gebeurt vrij laat in vergelijking met andere soorten. In juni zien we de eerste larven en dit tot half september. Een wijfje kan per seizoen tot 300 eitjes afzetten, de mannetjes zijn nu ook het felst gekleurd en hun majestueuze kam zorgt ervoor dat deze diertjes de draken van de poel genoemd worden.

Het Duivenbos te Herzele is een van de schaarse

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert
Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem
09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

Fiets Licht
ik fiets voor u.
WWW.FIETSKOERIER-FIETSLICHT.BE

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'
Dierenartsen De Pourcq Bernard en Moreaux Philippe
Blauwesteen 43 te 9600 Ronse
www.dierenartsenpraktijkblauwesteen.be
tel: 055/21.38.19
uit sympathie

locaties in Vlaanderen waar de kamsalamander nog voorkomt. Ieder jaar wordt de populatie geteld d.m.v. fuiken en de aantallen zijn op zijn minst hoopgevend. Dit gegeven was het startsein voor Natuurpunt Herzele om het project 'Waterlanders' op poten te zetten. Een project met als doel de instandhouding en uitbreiding van de amfibiëenpopulatie te Herzele waarbij de kamsalamander als kernsoort fungeert en het Duivenbos de moederpopulatie herbergt. Concreet zal Natuurpunt Herzele in samenwerking met het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen en de gemeente elk jaar 5 nieuwe poelen aanleggen. Elke geschikte locatie zowel in bestaand natuurgebied als in particulier domein komt in aanmerking, er moet natuurlijk wel voldaan worden aan de natuur-technische voorwaarden zoals hierboven beschreven.

Kamsalamander *foto: Vilda, Rollin Verlinde*

Het enige wat er van de eigenaars gevraagd wordt is dat de poel beschikbaar blijft voor educatieve doeleinden en dat men erop toeziet dat de poel toegankelijk blijft voor amfibiëen. Net zoals het Steenuilenproject te Herzele willen we met het Waterlanderproject de bevolking betrekken bij natuurbeheer en natuurbehoud. We hopen binnen een aantal jaren een netwerk van nieuwe poelen op de kaart van Herzele te krijgen en daarmee het voortbestaan van onze amfibiëenpopulatie te verzekeren met de kamsalamander als uithangbord.

Op 29 april stellen wij ons project officieel voor in het Duivenbos met op het programma: onthulling van de folder 'Op weg met Sam de salamander', de jaarlijkse fuikentelling, bezoek van de Herzeelse lagere scholen.

Meer info op www.waterlanders.natuurpuntherzele.be.

Cursus natuurgids

Vind je dat er zoveel mogelijk mensen achter de doelstellingen van natuurbehoud zouden moeten staan? Vind je het leuk om jouw enthousiasme voor de natuur met andere mensen te delen? Doe zoals duizenden je hebben voorgedaan en volg een cursus Natuurgids!

Natuurgidsen zijn in alle geledingen van de natuurbehouds- en milieubeweging actief. Voorkennis is geen absolute vereiste, hoewel het nuttig kan zijn vooraf een cursus Natuur-in-zicht te volgen. De duur is ongeveer één jaar (van sept 2014 tot juni 2015).
Je kennis over natuur en milieu wordt verruimd en de cursus bezorgt je de vereiste vaardigheden om met groepen volwassenen en gezinnen in de natuur aan de slag te gaan. Je scherpt je eigen natuurkennis aan door het maken van een terreinstudie. Met de resultaten ervan laat je een zelf gekozen groep kennis maken tijdens een door jou voorbereide educatieve activiteit.

Datum: de cursus loopt van 27 september 2014 t.e.m. 20 juni 2015. Lessen op zaterdag, meestal van 9u tot 12u en 13u tot 17u (om de twee weken)

Cursusplaats: Kelder van de Stedelijke Bibliotheek (ingang naast Markt 21 (naast stadhuis)) Gentpoortstraat 1, 9800 Deinze.

Cursusgeld: het cursusgeld bedraagt € 220. Studenten betalen slechts € 180 (met geldige studentenkaart). Leden van Natuurpunt krijgen 10 % korting en betalen dus slechts € 198 euro. Korting enkel geldig op moment van inschrijving.

Hoe inschrijven: je kan je voor deze cursus inschrijven via www.c-v-n.be. Nadat je je hebt ingeschreven, krijg je een e-mail met het rekeningnummer, cursusbedrag en OGM-nummer (de referentie). Als je betaling is uitgevoerd, is je inschrijving definitief.

Handboek: nadat wij je betaling hebben geregistreerd, ontvang je per mail een persoonlijke link. Daarmee kun je het handboek gratis downloaden van het digitaal leerplatform. Je kan het handboek ook op papier aankopen (€18) door het vakje 'ik wens een geprinte cursus te bestellen' aan te vinken bij je online inschrijving. Je handboek ligt dan klaar tijdens de eerste les.

Contact:
- Ann D'heedene - educatief medewerker West-Vl. e-mail ann.dheedene@c-v-n.be tel. 050/82.57.26.
- Koen Bilcke - Natuurpunt Deinze *plus* e-mail koen.bilcke@telenet.be tel. 09/380.39.42.

Verdwijnt de vuursalamander?

De vuursalamander is bij onze noorderburen zo goed als uitgestorven. De boosdoener: een dodelijke schimmel die zopas werd ontdekt. Die agressieve schimmel rukt nu ook op richting Vlaanderen en dook al op in Eupen. Tijd voor actie!

Met zijn exotische kleurenpalet zou je de vuursalamander niet direct in onze streek verwachten. Toch voelen die zwarte diertjes met gele strepen of vlekken zich hier thuis. Je vindt ze vooral in Oost-Vlaanderen, de Vlaamse Ardennen en Vlaams-Brabant. De poelen van de Makegemse bossen zijn heuse hotspots voor de vuursalamander en goed voor bijna de helft van alle Vlaamse voortplantingsplaatsen.

Salamander-killer

Maar de vuursalamander heeft het zwaar te verduren. Sinds 2010 leggen steeds meer vuursalamanders het loodje in Nederlands Limburg. De oorzaak bleef lang één groot mysterie. Totdat onderzoekers van de Universiteit Gent een nog niet eerder beschreven schimmel ontdekten bij de dode dieren. De onderzoekers werkten daarvoor samen met de Nederlandse vrijwilligersorganisatie RAVON, de Vrije Universiteit Brussel en het Imperial College London.

“Het gaat om de uiterst agressieve schimmel *batrachochytrium salamandrivorans* (vertaald: die salamanders eet)”, weet Muriel Vervaeke van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). “De schimmel vreet de huid van de salamanders als het ware weg. Zodra een dier besmet is, sterft het binnen de veertien dagen. In Nederland roeide de schimmel al bijna de hele populatie uit.”

Opdat de vuursalamander bij onze noorderburen niet in het wild zou uitsterven, werden de beestjes gevangen en in quarantaine geplaatst in de BioSecurity Level 2 van de UGent. “Zij kregen ondertussen een nieuwe thuis in Nederlandse dierentuinen. Via kweekprogramma’s moet de populatie opnieuw uitbreiden.”

Dood vrouwtje

Moeten de vuursalamanders ook in ons land vrezen voor hun hachje? Op kerstavond trof men het eerste Belgische slachtoffer van de schimmel aan in de buurt van Eupen. Het vrouwtje werd door wandelaars binnengebracht bij het onderzoeksteam van de UGent.

Muriel Vervaeke: “We weten niet hoe die schimmel in Eupen is beland. Voorlopig zijn er geen andere gevallen van besmetting. De schimmel is waarschijnlijk niet dodelijk voor andere salamandersoorten, kikkers of padden. We nemen dit probleem wel heel ernstig, want het voortbestaan van amfibieën is wereldwijd bedreigd door infecties als *chytridiomycose en ranavirose*.”

Rake klappen

“Twee gevaarlijke infectieziekten spelen daarbij een sleutelrol. Ranavirose wordt veroorzaakt door ranavirussen en chytridiomycose door de schimmel batrachochytrium. Volgens de International Union for Conservation of Nature (IUCN) leidt die schimmel tot de meest ernstige infectieziekte ooit bij vele amfibiesoorten. Tientallen soorten verdwenen al van onze planeet. Vooral in Australië en Noord-, Centraal- en Zuid-Amerika kreeg de biodiversiteit

Biologische groententeelt

Ourobouros.be

Flexibele groentenmanden

rake klappen. Tot nog toe bleef het grootste deel van Europa gespaard."

Vuursalamander *foto: Rik Desmet*

Opmars stoppen

Kan iets of iemand die schimmel stoppen? Het ANB neemt alvast preventieve maatregelen. "Dit najaar starten we met een risicoanalyse en surveillance van ranavirose en chytridiomycose bij amfibieën in Vlaanderen. We willen de impact van die infecties in Vlaanderen kennen en de nodige preventie- en controlemechanismen ontwikkelen, zodat we de opmars van de schimmel kunnen afremmen en hopelijk stoppen. Daarvoor kijken we ook naar de rest van de wereld, want wildedierenziekten stoppen niet aan de landsgrenzen."
Het onderzoek moet de missing links wegwerken: hoe verspreidt de nieuwe schimmel zich en hoe snel? Hoe gevaarlijk is de schimmel voor andere amfibiesoorten? Welke soorten zijn dragers en dus mogelijke verspreiders? Dat onderzoek is voor het ANB een eerste in zijn soort. "We delen infecties op in drie groepen: ziekten die een risico inhouden voor de volksgezondheid, de landbouw en het natuurbehoud. Het onderzoek naar amfibieschimmels is de eerste studie die zich richt op natuurbehoud." Meer info via www.natuurenbos.be/

Bron: Spoorzoeker – Jaargang 8 – Lente 2014,; magazine van het ANB.

My kingdom for a panda…

Rik Desmet

Je kan het niet gemist hebben, België – Wallonië – is twee panda's rijker! Met de egards die normaal staatshoofden te beurt vallen werden de twee dikkerds op zondag 23 februari onder grote belangstelling én onder escorte naar het park Paira Daiza gebracht. Honderden mensen stonden de vrachtwagen op te wachten en dat was dan ook het enige wat ze die dag te zien kregen maar ze vonden toch het al de moeite…

Wallonië won het partijtje armworstelen om wie de panda's mocht ontvangen: Antwerpen of Paira Daiza. Vlaanderen zal het verder met zijn – ondertussen ook al gestileerde – leeuw moeten stellen, Wallonië heeft nu zijn panda's, handig met de verkiezingen in zicht.
Binnenkort kan het publiek zich vergapen aan de dodo's van deze tijd. Omdat men er niet in slaagt hun leefgebied te beschermen zijn panda's gedoemd om in de couveuses van dierentuinen te overleven als curiosum en als bewijs dat wij er als soort niet in slagen om ook de andere soorten rondom ons voldoende kansen te bieden. We zijn nu met 7 miljard op de wereld, tegen dat de jeugd van vandaag op pensioen zal gaan zullen we naar verwachting met meer dan 9 miljard zijn, hoeveel soorten zullen er tegen dan gesneuveld zijn?

De panda's leverden Paira Daiza alvast geen windeieren, het beursaandeel schoot steil de hoogte in, ongeveer 25 miljoen euro extra per panda… Veertien dagen later was het aandeel al weer flink gezakt. Uiteraard verwacht men nu ook een pak extra bezoekers in het park.

Jammer genoeg kreeg het bericht dat Natuurpunt nu meer dan 20 000 hectare natuur in Vlaanderen beheert iets minder aandacht in de pers, nochtans is grond verwerven de enige manier om natuur echt te beschermen.

Besteed dus maar geen geld aan een pluchen panda om op de schouw te zetten maar doe een gift!

LE ROY RINASSUR BVBA
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be
Crelan
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN VERZEKERINGEN

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

Ingebroken in de natuur? meld overtredingen

Pieter Blondé, Dirk Criel en Norbert Desmet

Handhaving vormt het sluitstuk van een beleid. Dat is niet anders met het natuurbeleid. In die zin zien velen van ons in het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) een stevige partner met zware bevoegdheden in het luik bescherming van onze natuur, wat ook bij Natuurpunt tot zijn voornaamste doelstellingen hoort. Na de melding van een reeks overtredingen op het natuurbeleid, waarop niet volgens onze verwachtingen werd gereageerd, voelden verschillende natuurpunters zich in de steek gelaten door het ANB dat instaat voor de opvolging en vervolging. Soms was hun standpunt voor Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* begrijpelijk, maar vaak ook niet, vooral in die gevallen waar het ongunstige gevolgen had voor het beheer en de verdere uitbouw van onze reservaten. Daarom werd tussen Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* en de diensten de Natuurinspectie en Beleid van het ANB een overleg opgestart om duidelijkheid te verkrijgen omtrent het gevoerde beleid. Hierna lees je wat we leerden uit een eerste overleg.

Het ANB-Beleid levert o.m. allerlei machtigingen, ontheffingen en vergunningen af en adviseert vergunningsaanvragen. ANB-Natuurinspectie controleert het bezit en de naleving van vergunningen en behandelt overtredingen op het milieubeheerrecht in het bijzonder de beschermingswetten inzake bos, natuur, landschap en soorten evenals op het vlak van jacht en visserij met inbegrip van illegale verdelging, stroperij, vogelvangst en –handel. Ze komen ook tussen in delicten die zich voordoen in openbare domeinen en treden op tegen allerhande overtredingen en verstoringen zoals door wildcrossers en quads of het vernietigen van (kleine) landschapselementen en waardevolle vegetaties. In Oost-Vlaanderen staan 6 natuurinspecteurs in voor de handhaving. Dat aantal is voldoende om de meldingen te behandelen maar te weinig om daarnaast nog het nodige preventieve toezicht te doen. Elke gemelde overtreding wordt evenwel geregistreerd en in een databank opgenomen. Normaliter krijgt de melder binnen de 3 weken meer informatie over het gevolg dat aan de melding wordt gegeven.

Iedereen begrijpt dat als er zich een inbreuk in een natuurgebied voordoet er niet onmiddellijk een natuurinspecteur kan opdagen om de overtreder te stoppen. Doorgaans zijn de overtreders zelfs moeilijk onmiddellijk te identificeren. Het is ook niet altijd meteen duidelijk of er sprake is van een daadwerkelijke overtreding. Ofwel is het woord tegenover wederwoord, zeker wanneer er geen duidelijke bewijzen zijn (bv. door het nemen van foto's of betrapping op heterdaad door politie of een beëdigd ambtenaar). In zo'n geval kan een dossier door het parket niet succesvol opgevolgd worden. Het ANB meent dat het in zulke gevallen weinig zin heeft om een dossier op te maken, omdat er geen resultaat bereikt wordt. Dit neemt niet weg dat het - naar eigen zeggen - zinvol is feiten te melden. Het kan immers zijn dat er naderhand meerdere klachten tegen een persoon of over een welbepaald delict binnenkomen die een diepgaand onderzoek wel verantwoorden! Vooral wanneer er sprake is van herhaling van bepaalde handelingen door steeds dezelfde personen of als overtredingen steeds weer of meer in beeld komen, is verdere actie

eurabo natuurlijk!
www.eurabo.be
bio-ecologische bouwmaterialen voor energiezuinige houtbouw
FSC www.fsc.org FSC® C023697 Het keurmerk voor verantwoord bosbeheer
VIBE ★★★
Ronse - Gent | tel + (0)55 23 51 40 | info@eurabo.be

P.V.S. electronic developments
ELEKTRONICA
-ontwerp -productie -consulting
Alle info: info@pvsed.com of tel.055/49.60.12
na afspraak: Neerstraat 28, Nederzwalm
+ ZAKLAMPEN
merk FENIX
Volledige gamma op: www.fenix-nederland.nl

aangewezen. Hoe meer een overtreding gemeld wordt, hoe duidelijker er patronen in een overtreding optreden en hoe groter de pakkans is of de kans dat het ANB iets met de meldingen kan doen. Probeer zo mogelijk bij elke melding bewijzen toe te voegen d.m.v. foto of film of getuigenissen van meerdere mensen.

Je moet niet elke overtreding laten afhandelen via het ANB. In een aantal gevallen kan je beter zelf rustig in dialoog gaan met de overtreder als er iets gebeurt dat niet door de beugel kan. Sommige overtredingen gebeuren louter uit onwetendheid of gemakzucht. Alle overtredingen inzake natuur e.a. kunnen evengoed door de politie worden afgehandeld. Alleen zijn de lokale politiediensten niet altijd even deskundig en weten zij vaak niet welke vaststellingen en verdere onderzoeksdaden noodzakelijk zijn. De politie kan na de vaststelling van overtredingen wel beroep doen op de kennis van de natuurinspecteurs. Als de lokale politie niets doet, meld dit eveneens aan het ANB. In principe handelt het ANB bij prioriteit de overtredingen af binnen de beschermde zones (en zeker binnen Habitatrichtlijngebieden).

Bij het ANB kunnen enkel de natuurinspecteurs en de boswachters een proces-verbaal opmaken of een aanmaning uitschrijven indien het een minder ernstig feit betreft. Uiteindelijk beslist de verantwoordelijke voor de natuurinspectie, meestal na raadpleging van deskundigen, welk gevolg aan de melding wordt gegeven. Op dat vlak is het in het verleden al wel eens misgelopen zoals vorig jaar nog in het Burreken waar een rits overtredingen om een voor ons nog steeds onbegrijpelijke reden niet werd weerhouden, ook al was de natuurinspecteur het er volledig mee eens dat er flagrante overtredingen waren gebeurd. De zaak werd na overleg met de cel Beleidsuitvoering middels briefwisseling met de overtreder en een plaatsbezoek behandeld, evenwel zonder ernstig gevolg voor de overtreder en ten nadele van natuur en landschap.

Ook zitten Natuurpunt en ANB niet steeds op dezelfde lijn bijvoorbeeld als het gaat om het afschrapen van wegbermen i.p.v. het maaien en afvoeren van de vegetatie. Afschrapen wordt uitdrukkelijk verboden door het wegbermbesluit, tenzij een uitzondering hierop via een wegbermbeheerplan werd goedgekeurd. We zien dat niettegenstaande meerdere meldingen het ANB niet ingrijpt als dat buiten de beschermde gebieden gebeurt, terwijl het toch schering en inslag is. Het laatste jaar zijn daardoor in de streek al tal van biologisch waardevolle wegbermen op de schop gegaan. Samen kunnen we de weinige nog overgebleven wegbermen redden door elke wegberm die recent is afgeschraapt of afgeschraapt wordt alsnog te melden, zodat de ernst ervan duidelijk wordt.

De conservators van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* krijgen via het regio-overleg nog uitgebreidere instructies. Heb je ondertussen vragen, stel ze dan gerust aan de auteurs. Zij waren alle drie aanwezig tijdens het overleg. Lukt het niet om met een overtreder in discussie te gaan, geef dan mogelijke overtredingen meteen door aan de lokale politiezone of - als die niets doet - aan het ANB. Ook als bij je eerste melding aan het ANB er geen, of een voor jou onverwachte reactie komt, dringen wij er ook bij ANB op aan dit alsnog te blijven melden!!!
Melden doe je liefst schriftelijk per brief of per e-mail en als het kan met foto's of filmbeelden aan de Natuurinspectie van het ANB, Vlaams Administratief Centrum (VAC), Virginie Lovelinggebouw, Koningin Maria Hendrikaplein 70/73, 9000 Gent, natuurinspectie.ovl.anb@vlaanderen.be. Lukt dit je niet dan kan je tijdens de kantooruren bellen naar 09/276.20.00. Bij zeer dringende en flagrante overtredingen kan je ook terecht buiten de kantooruren of in het weekend op 0479/67.95.41.

Naar aanleiding van dit eerste gesprek met het ANB is voorgesteld om een halfjaarlijks overleg tussen het ANB en Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* op te starten om zo korter op de bal te kunnen spelen, van gedachten te wisselen en gezamenlijke strategieën uit te werken. We hopen hiermee beterschap te verkrijgen.

Brandhout en compost te koop.

De arbeidersploeg van Natuurpunt verkoopt brandhout. Het is 1 meter lang en heeft een diameter van 10 à 20 cm. Afhankelijk van de houtsoort kost het tussen de 30 en 40 euro/stère. Voornamelijk els, maar ook andere soorten, van wilg tot es. De compost is gemaakt van beheerresten en 2 jaar oud. Per afhaling 5 euro. Alles is zelf af te halen en in te laden aan de Natuurpuntloods van Bos t'Ename, Braambrugstraat 43, Oudenaarde. Info bij tom.vandensteen@natuurpunt.be of 0492/72.62.64.

‘De Nieuwe Wildernis’

Peter Van de Kerckhove

Interview met Guido Tack

Recent werd de film ‘De Nieuwe Wildernis’ overal te lande vertoond in de cinemazalen alsook bij ons op een talrijk bijgewoonde filmavond ingericht door Natuurpunt en Milieufront Omer Wattez. We kregen mooie meeslepende natuurbeelden te zien in de sfeer van de betere Britse documentaires.
Bij een deel van de natuurbeheerders en natuurliefhebbers allerhande leeft heel wat terughoudendheid over wat zich daar in de Oostvaardersplassen letterlijk achter de schermen afspeelt. In het artikel ‘Leve de nieuwe wildernis’ op blz. 15 en volg. in deze Meander krijg je reeds heel wat duiding (o.a. over procesbeheer versus patroonbeheer).

Oostvaardersplassen: landschap

De Meanderredactie vond het een goed idee om een verslaggever naar Guido Tack te sturen voor een soortement interview. Guido, voorzitter van onze VA+ regio, hoeven we hier niet voor te stellen maar dat doen we toch even; hij is bezieler en conservator van het ganse project in en rond Bos t’Ename waar ook wel wat grote grazers worden ingeschakeld in het beheer, auteur van het geprezen boek ‘Bossen van Vlaanderen’ en tevens kenner van de materie in de Oostvaardersplassen.
Vooraleer een aantal concrete vragen werden gesteld, kwam het gesprek spontaan op gang en vrijwel meteen stuitten we op de naam Frans Vera, auteur van ‘Metaforen van de wildernis’ en grondlegger van het gevoerde beheer in de Oostvaardersplassen. Deze Frans Vera ziet onze prehistorische natuur als een door grote grazers open gehouden boslandschap, een bosweide. De grazende dieren reguleren (zich)zelf (en) het landschapsbeeld.

Net over de uitgangspunten van die visie zijn vanuit verschillende wetenschappelijke disciplines (palynologie, archeozoölogie, toponomie, …) reeds vele argumenten opgeworpen die het beeld van Vera’s bosweide ontkrachten. Er leeft eerder een consensus dat de prehistorische begroeiing in onze contreien uit gesloten en structuurrijk bos bestond, waar grote grazers relatief weinig voorkwamen. In de riviervalleien waar er een heel andere dynamiek speelde, kwamen grote grazers meer voor. Guido discussieerde hierover op verschillende momenten persoonlijk met Vera. Een bijzonder sterk argument volgens Guido gaat over de vegetatiebeelden die blijken uit pollendiagrammen uit Ierland, hier waren geen grote grazers geraakt in de periode na de recentste ijstijd. Toch zijn de vegetatiebeelden zeer gelijkaardig aan die van onze streken waar grote grazers wel aanwezig waren.
Of hoe verschillende beelden uit vervlogen tijden beheerkeuze’s van nu mee bepalen.

Om de verdere vragen in te kleden zoomen we even in op het droge begraasde deel van de Oostvaardersplassen, zo’n 2000 ha, afgesloten door een hek. De gemengde populatie ingezette runderen, paarden en edelherten is hier in een periode van 20 à 30 jaar opgelopen van een 100-tal dieren tot boven de 4000 nu. Oorspronkelijk wilde men het gebied gewoon open en grazig houden voor de overwinterende ganzen. Vanaf het jaar 2000 begonnen de eerste kritische noten te klinken: het aantal dieren was toen toegenomen tot ruim 2000 en sommigen vroegen zich af: waren er stilaan niet te veel? Wat was hun invloed op het ecosysteem: was die nog altijd enkel positief of waren er ook mindere kanten aan? Aandachtige waarnemers hadden immers al gezien dat de ruigtes, met hun typische flora en fauna, steeds meer in de verdrukking kwamen, en dat ook de bomen het meer en meer moesten ontgelden. Je kon het ook aan de dieren zien dat ze heel mager de winter uit kwamen. Beelden van dieren die dood gaan van honger en ziekte doken vaker op. Was het niet stilaan tijd om te gaan sturen in het aantal grote grazers, dieren weg te vangen, te steriliseren? Staatsbosbeheer, besliste echter om niet in te grijpen: men ging er van uit dat het systeem zichzelf zou reguleren: naar hun gevoel had het systeem zowat zijn limiet bereikt van aantal dieren, en zou de populatie vanzelf wel stabiliseren.

Momenteel circuleren cijfers van jaarlijkse sterfte van 25 % van 4000 beesten,…

En nu? weer zoveel jaar later? Ingrijpen?

Op die vraag antwoordt Guido volmondig: "Ja, als natuurbeheerder hebben we onze verantwoordelijkheid te nemen over behoud en ontwikkeling van de biodiversiteit, kortom van rijkere natuur. De Oostvaardersplassen is als gebied veel te klein om een zelfregulerend systeem te dragen, misschien zijn hiervoor wel oppervlaktes nodig zo groot als de helft van Nederland of zo groot als een provincie. En dan liefst ook nog met grote roofdieren. Staatsbosbeheer moet loskomen van z'n hardnekkige beleid, een streefbeeld voor het begraasde deel van de Oostvaardersplassen gaan bepalen en de grazersdichtheid daaraan aanpassen. Er is daarbij nog steeds plaats voor procesbeheer waarbij grazende dieren het landschapsbeeld deels bepalen." Bijkomend vragen we of het een goed idee is om bij uitbreiding van de Oostvaardersplassen de poorten voor de grote grazers open te zetten – de kudde a.h.w. toe te laten tot in de Veluwe? Hierop volgt een duidelijk "neen, wanneer de grens van onze kennis wordt overschreden, dienen we zeer voorzichtig om te gaan met dergelijke drastische beheeringrepen."

Roodbont in Bos t'Ename foto: Jacques Vanheuverswyn

Hoe hanteer je begrazing in Bos t'Ename?

"De perimeter van het Enameproject behelst zowat een oppervlakte van 280 ha. Daarvan hebben we zowat 145 ha in eigendom. Van de 60 ha bos daarin wordt de helft begraasd door Oostvlaams roodbonte koeien en enkele paarden. Het begrazingsraster bestaat hoofdzakelijk uit voormalige landbouwgronden en deels (30 ha) uit het opgaande bos, een wastine/boslandschap wordt hier nagestreefd. De grazers sturen de ontwikkeling naar open grazige stukken, struweel of bos naargelang hun graasgedrag. Wij als beheerders bepalen het aantal grazende beesten, we trachten het aantal grazers per hectare op een constant laag peil te houden, een zogenaamde extensieve begrazing. Binnen het begrazingsblok hebben we enkele populaties bosplanten (breedbladig longkruid, bosorchis, grote keverorchis, eenbes) gevoelig voor vraat of betreding uitgerasterd, uit voorzichtigheid naar verlies van deze typische bossoorten ook. En uiteraard belangrijk, de helft van het bos wordt *niet* begraasd en is steeds een referentiebeeld voor het begraasde deel. De impact van het gevoerde beheer wordt wetenschappelijk en op lange termijn opgevolgd en zo nodig in de toekomst bijgestuurd."

Wat is de wenselijkheid van bosbegrazing in de Vlaamse context?

"Als landschapsecoloog maak ik niet zo een strak onderscheid tussen gesloten bos, graslanden, heides en waterpartijen. Begrazing met runderen en paarden is evenwel niet wenselijk in de grotere loofwouden op de leemgronden genre Zoniën en Meerdaal. (Pre)historisch speelden ze er ook nooit een rol. Edelhert, ree en everzwijn hadden er wel hun invloed natuurlijk."

"Voor een kleinschalig begrazingsbeheer met schapen op de zandige koppen van onze getuigenheuvels zie ik dan wel weer mogelijkheden in functie van herstel van heischrale graslanden. Dit is dan ook wel weer meer een vorm van klassiek patroonbeheer dat refereert naar een recenter tijdskader. Herders met schapenkuddes trokken tot 50 jaar geleden nog rond… Mogelijks krijgen we hier terug mooie planten te zien als liggende vleugeltjesbloem. Intussen zijn er wat proeven onder beheer van het Agentschap voor Natuur en Bos aan de gang met plagplekken in het Kluisbos en de Hotond bijvoorbeeld waar ik achtersta."

"Begrazingsbeheer met runderen en paarden zijn perfect inzetbaar in de riviervalleien en op de valleiflanken."

"In alle geval zie ik beide vormen van beheer met patroon en procesbeheer graag naast mekaar bestaan in onze natuurgebieden maar steeds met de nodige dosis gezond verstand en voorzichtigheid en zo nodig bijsturing."

En nog Oostvaardersplassen

Alexander Van Braeckel

Graslandexpert en conservator van de Langemeersen

De Oostvaardersplassen een doorgeschoten experiment? (zie ook de artikels op blz. 15 en 34) Een experiment: ja. Is het doorgeschoten? Dat hangt af van hoe je het bekijkt. Van de 5600 ha wordt twee derde of 3700 ha (water en moeras) goed beheerd. De vogeldiversiteit wordt hier voornamelijk bepaald door waterpeilbeheersing, ganzenbegrazing en sinds 2000 betreding door edelherten (studie Beemster et al., 2012), waarna begonnen is met een gecontroleerd afschot.

De discussie focust dus vooral op het droge deel, met achteruitgang van struweel- en ruigtevogels. Onderdeel van de beheerdoelstelling bij het introduceren van grazers in het droge gebied was het verbeteren van foerageercondities voor ganzen. “Dat is gelukt, met 15 000 brandganzen in april en 24 000 grauwe ganzen in juni”, meldt de SOVONstudie (2013). Of dit de beste keuze is voor algemene biodiversiteit in het gebied is inderdaad de vraag. Een bijkomende belangrijke doelstelling van het gebied is van wetenschappelijke aard, gesuperviseerd door het ICMO. Dit is een internationale evaluatiecommissie bestaande uit gerenommeerde wetenschappers vanuit ecologie, diergeneeskunde en dierenwelzijn met o.a. professoren Olff, Putman (GB), Clutton-Brock (GB),….

Wegens het uitsterven van wilde groepen runderen in gans Europa en paarden in Centraal-Europa is er totaal geen voeling meer met hoe zo’n groepen kunnen groeien en tot evenwicht komen met hun voedselaanbod. Toen na de inpoldering de Oostvaardersplassen in plaats van industrie een natuurbestemming kreeg, bleek het droge deel de plaats bij uitstek om dit vraagstuk te beantwoorden zonder oude natuurgebieden (bv. de Veluwe) te moeten opofferen. Hoe de duizend paarden, 500 runderen en ca. 4000 edelherten verder zullen groeien is dan ook één van de geheimen van de toekomst. Het aantal runderen is al over hun top sinds 2003. De aantallen paarden en edelherten lijken hun top te bereiken. Is het dan tijd om in te grijpen? Of kunnen we als mens bij dit experiment nog even wachten en zo de geheimen onthullen?

Is de Oostvaardersplassen een lichtend voorbeeld voor het beheer in onze gebieden? Nee, in Vlaanderen zal wilde begrazing steeds met controle van de aantallen gebeuren. Onze gebieden zijn te klein en herbergen vaak belangrijke natuurrelicten. ‘Wilde begrazing’ van paarden en runderen met echte kuddestructuur onder controle kan je nu al mooi zien in riviergebieden zoals de Grensmaas of in onze duingebieden aan de kust. Mooie resultaten van begrazingseffecten in de bossfeer kan je wel dichterbij zien zoals in Bos t’Ename.

De lange weg van je tijdschrift

Rik Desmet, Norbert Desmet

Deze Meander is alweer het tweede nummer van 2014, jaargang 12. Heel veel mensen werkten al die jaren mee aan de realisatie van ons tijdschrift dat nog steeds mag gezien worden.

Twee personen zijn er echter al van het prille begin bij: Yvette Moerman en Arsène Benoot zorgen er al jaren voor dat de verzending vlekkeloos verloopt. Ontelbaar zijn de tijdschriftjes die door hun handen passeerden alvorens in je brievenbus te belanden. De redactie dacht dat het dan ook tijd was om hen eens verdiend in de kijker te zetten. We togen naar de Gampelaeredreef in Deinze en werden er met een goed glas wijn ontvangen! Daar draaiden we als Wielewaaljongere ooit zelf nog rondjes om de gestencilde blaadjes samen te rapen en daarna bijeen te nieten.

Arsène aan de stencilmachine (in illo tempore)

Karel, Yvette en Arsène krijgen (blauwe) bakken werk over zich heen (3000 Meanders) foto: Rik Desmet

"Zolang we het graag doen blijven we het doen"

Yvette en Arsène zijn ondertussen prille zeventigers maar zijn nog lang niet van plan om met pensioen te gaan. Gelukkig maar, want we zien niet direct in wie het enorme werk om 3000 Meanders in ons groot werkingsgebied stipt verzonden te krijgen op zich zou willen nemen. De 15 jaar oude computer, ja, die mag misschien wel stilaan eens op pensioen…

Yvette houdt van alle leden de gegevens ook nog bij op fiche, geen overbodige luxe want de ledenverwerking gebeurt in Mechelen immers niet steeds even snel. Als ze de voorgedrukte etiketten ontvangt is ze dan ook nog een tijdje zoet om alles te controleren. Hierbij hoort een dringende oproep om alle adreswijzigingen ook aan Yvette door te geven! (zie colofon). Zij zorgt er dan wel voor dat je geen enkel nummer moet missen!

Pioniers

Arsène was in 1968 één van de eerste bestuursleden, gestrikt door Marcel Nachtergaele omdat die verwonderd was dat Arsène een ijsvogel herkende. Marcel liet geen enkele kans onbenut… Sinds 1970 staan ze in voor de verzending van wat toen nog het 'Mededelingsblad' heette. Dat was toen nog één blaadje, door Marcel op stencil getypt en hij liet daarbij geen cm² ongebruikt… Toen het aantal bladzijden toenam gebeurde het stencilen eerst bij de paters op de Marolle, later op school bij Arsène.

In 1974 werd voor 30000 Belgische franken een tweedehands stencilmachine gekocht en gebeurde het drukken in de Gampelaeredreef. Daar was een palet papier voor nodig, 1000 kg van dat dik, grijs recyclagepapier, doos per doos binnen te dragen.

Het Mededelingsblad was dan al 'Natuurbeleving' geworden, een tijdschrift op A4 dat met de jaren in dikte aangroeide. Daarnaast kwamen er steeds meer opdrachten: Vogelwerkgroep, Eliomys (zoogdierenwerkgroep Wielewaaljongeren), eindwerken, de dikke jaarverslagen met de gekende tekeningen van Karel De Waele.

De laatst aangekochte stencilmachine staat er nu nog altijd. Het huis kreunt ondertussen onder het gewicht, niet alleen van deze oldtimer maar ook

van al het papier. Yvette en Arsène bewaarden alle nummers van het Mededelingsblad, Natuurbeleving en Meander, een schat aan informatie!
De verzending was een gigantisch werk: afdrukken, de blaadjes rapen, nietjes kloppen, postzegels plakken… Steeds geholpen door Rosie Dryoel en Leonard Le Clerck, helpers van het eerste uur, en uiteraard Karel.

Elke gram telt….

Drukkerij 'Druk In De Weer' levert nu de Meanders aan huis, tientallen dozen vol. En dan kan het plakken van de etiketten beginnen, per gemeente, een werkje dat toch snel, nog altijd met de hulp van Karel, minstens een dag in beslag neemt. En passant wordt voor Deinze*plus* ook nog eens per verdeler gesorteerd, deze afdeling bedeelt immers het tijdschrift zelf, een mooie opbrengst voor de kas.
Het gewicht van de boekjes wordt angstvallig in de gaten gehouden, een paar gram meer kan voor een hoger verzendingstarief zorgen… Je moet weten dat een Meander van 40 bladzijden ongeveer 75 g weegt, juist het gewicht waarop het posttarief kantelt. Het trucje dat ze met de jaren hebben geleerd is dat het tijdschrift, juist voor het naar de post gaat, best uit een goed verwarmde, droge kamer komt. De postbalans wil dan wel eens eerder naar de 74 g neigen dan naar de 76. Netjes geteld gaat alles in de bakken die, eigenaardig genoeg, wel in Deinze mogen opgehaald worden maar dan naar Wondelgem moeten. Het is een werkje dat Yvette alleen moet afhaspelen want door die vele bakken zit de auto propvol…

Busje kwam goed van pas...

Busje komt zo

Naast het werk aan ons tijdschrift en het timmeren aan nestkasten had Arsène vroeger nog een taak. Hij reed namelijk met een Volkswagen busje en dat vond Marcel uiteraard erg interessant.
Arsène werd dan ook ingeschakeld om in te staan voor de boekenstand en drank voor de toen zeer druk bijgewoonde winteravonden in Huise. Het busje kwam overigens toen goed van pas bij de uitstappen, vele Wielewaaljongeren konden op die manier ook mee op uitstap.

Als je deze Meander openslaat, denk dan ook eens aan het vele werk dat Yvette en Arsène er al 34 (!) jaar aan besteden…

Boekbesprekingen

Walter Belis

Van Eekelen H., 2014. Zaaiagenda, KNNV Uitgeverij, Zeist, 272 blz. ISBN 978 90 5011 477 6, € 29,95.

Deze complete gids bevat informatie over de zaai- en oogstmomenten van 90 groentesoorten en 1100 groenterassen met inbegrip van enkele meerjarige gewassen en veel voorkomende kruiden. Het type van tuin waarover u beschikt, heeft geen belang. Het mag een (kleine) moestuin, een geveltuin, een hangtuin een balkontuin… zijn, u kan met dit boek aan de slag. Hans van Eekelen, de drijvende kracht achter 'Groenmos' een initiatief dat mensen aanzet om bewust bezig te zijn met gezond voedsel, verschaft veel nuttige tips en wetenswaardigheden, waarbij extra aandacht voor biologische en historische zaden niet ontbreken. U kan per maand opzoeken wat gezaaid of geoogst moet worden maar u kan even goed, uit pure nieuwsgierigheid, gaan grasduinen in het register waarin ook de namen van de rassen zijn opgenomen. De auteur hecht veel aandacht aan historische en biologische rassen. Deze Zaaiagenda laat u toe uw tuin optimaal en milieubewust het ganse jaar door te benutten.

Schaminée J., Janssen J. & van der Heide M., 2013. Natuur in de uitverkoop? Beschouwingen over ecologie en economie, KNNV Uitgeverij, Zeist, 160 blz., ISBN: 978 90 5011 482 0, € 19,95.

De titel doet misschien griezelen maar beantwoordt helaas aan een harde realiteit. In onze moderne maatschappij draait alles rond economie en hoe je het ook keert en draait, voor de natuur wordt geen uitzondering gemaakt. Anderzijds kan de economie de natuur niet negeren en zijn beide protagonisten verplicht met elkaar scheep te gaan. Vermits de

initiële ingesteldheid grondig verschilt, gaat dat niet altijd zonder slag of stoot en is het vaak een kwestie van geven en nemen. De natuur is uiteraard niet in de uitverkoop maar de samenwerking tussen economen en ecologen is niet vrijblijvend en doet heel wat vragen rijzen. Natuur in de uitverkoop is het vijfde deel in de reeks Vegetatiekundige Monografieën. Een reeks die tot stand is gekomen in nauwe samenwerking tussen Radboud Universiteit Nijmegen, Wageningen Universiteit en Hogeschool Van Hall Larenstein. We kennen intussen de werkwijze van Joop Schaminée: elk hoofdstuk is geschreven door een student samen met een gerenommeerde specialist. Zij beantwoorden samen de vraag of Natura 2000 een zegen of een ramp is voor de Europese lidstaten, wat er schort aan het huidige stelsel van natuurcompensatie in Nederland en of er een toekomst is voor een duurzame landbouw, rekening houdend met de ondernemer (economie) én de natuur (ecologie). De auteurs blikken ook vooruit en trachten nu al tal van andere vragen te beantwoorden die zich wellicht in de toekomst zullen stellen. Wat is, bijvoorbeeld, de economische betekenis van waterplanten voor een land dat omgeven is door water? Natuur in de uitverkoop? maakt een balans op maar blikt ook vooruit.

We delen in de rouw van...

- De familie, moeder, echtgenote, kinderen en kleinkinderen van Dhr. Guido Burggraeve die op 14 maart onverwacht te Brugge overleed op 74-jarige leeftijd. Guido stond als conservator 32 jaar aan het hoofd van het natuurreservaat Het Zwin. Op 1 januari 2003 ging hij met pensioen. Gedurende zijn loopbaan kregen duizenden mensen van hem een gidsbeurt en leerden door hem de natuur beter waarderen en kennen.
- Gilbert De Ghesquière en familie bij het overlijden van vader Marcel De Ghesquière, geboren te IJzendijke (NL) op 18 mei 1926 en overleden in Home Bloemenbos te Zelzate op 21 maart 2014.

Een goed bewaard geheim...

...is de uiterste datum waarop teksten voor Meander bij de redactie moeten binnen zijn. Dat kan men toch afleiden uit de vele e-mails of telefoons met vragen in de aard van: “wanneer is de deadline” of “hoe lang heb ik nog tijd om mijn tekst af te werken” of variaties op hetzelfde thema. Anderen stellen helemaal geen vragen en sturen teksten door wanneer het nummer al (bijna) bij de drukker ligt! Nu, dit geheim wensen wij hier absoluut niet prijs te geven. Je kunt het zelf ontsluieren door een kijkje te nemen op blz. 2 waar de oplossing van het raadsel sinds jaar en dag in elk nummer te vinden is...

Gilbert De Ghesquière zag in de Ossemeersen ‘De Schreeuw’ van Edvard Munch

Infoavond verrekijkers en telescopen

Op vrijdagavond 23 mei 2014 vindt in de vergaderzaal van taverne “Den Dronk” aan de Donkvijver te Oudenaarde een infoavond plaats over verrekijkers en telescopen. Ook digiscoping, het maken van foto’s met een digitale camera door een verrekijker of telescoop komt aan bod. Gunther Groenez van natuurkijkers.be gaat die avond dieper in op de technische aspecten die bepalend zijn bij de keuze van een optisch instrument en toebehoren. Tijdens de pauze is er tevens de mogelijkheid om verschillende modellen uitgebreid te testen. We verwelkomen jullie graag met een hapje en drankje vanaf 18u30. Aanvang stipt om 19u. Deelname is gratis, maar inschrijven via gunther@natuurkijkers.be of langs tel: 055/31.18.01 is noodzakelijk. Max. 50 personen.

natuurkijkers.be

Advertentie

Uw reclame in Meander bereikt 2600 leden-gezinnen in de regio Vlaamse Ardennen *plus* en meer dan 250 sympathisanten over gans Vlaanderen
Geïnteresseerd? Contacteer voor meer inlichtingen één der redactieleden (zie colofon)

2-2014

12de jaargang nr. 2 april-mei-juni 2014
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

België-Belgique
PB
GENT X
3/0450

Meander

Grenzeloos genieten

Zin in een dag vol boeiende activiteiten en wandelingen? Tal van partners staan in en rond De Helix en het Raspaillebos klaar voor een dag grenzeloos genieten van het bos, de stilte in de natuur en diverse activiteiten voor jong en oud. Uitvalsbasis is het Vlaams Kennis- en Vormingscentrum voor Natuur en Milieu De Helix, Hoogvorst 2, in Grimminge (Geraardsbergen).

Voormiddag:

- Vroege vogelwandeling (begeleide wandeling)
- Kruiden verkennen in de Vlaamse Ardennen (begeleide wandeling)

Voor- en namiddag

- Uitgestippelde wandelroutes door PASAR
- Scharrelkids voor (klein)kinderen (begeleide wandeling)
- Kruiden verkennen in de Vlaamse Ardennen (begeleide wandelingen)

Namiddag

- Uitnodigend wandelparcours 'Grenzeloos genieten in het Raspaillebos' (5km)
- Muziek van de natuur… in stilte (begeleide wandeling)
- Workshops survivaltechnieken en natuurkoken (begeleid)
- Voorstelling project 'Sporen in de Tijd' (15u30 tot 16u)
- Diverse doe- activiteiten in en rond De Helix: vlierfluitjes en insectenhotels maken, waterdiertjes scheppen, bootjes maken, brandnetelsoep maken, blotevoetenpad, sjorren, knutselen met natuurlijke materialen, kruidenzakjes vullen, luisteren naar verhalen, koken met de natuur, bezemstelen en heksen ontdekken… Doe mee aan de wedstrijd 'kruiden van de Vlaamse Ardennen' en maak kans op een mooie prijs.

Voor een volledig overzicht van de activiteiten, kijk je op:
www.vlaamseardennendag.be